

Ніва

ТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 45 (1132) ГОД XXII БЕЛАСТОК 6 ЛІСТАПАДА 1977 г. ЦАНА 60 гр.

З рэпарцёрскіх запісак

Калі паназіраць за святкаваннем 60-ай гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі ў нашай краіне, няўмольна прыпамінаюцца палымяныя радкі з верша Уладзіслава Бранеўскага:

Кланяюся рускай рэвалюцыі
шапкай да самай зямлі,
па-польску:
савецкай справе,
справе людскай,
рабочым, сялянам і войску.

* ✻ *

І сапраўды, кланяемся мы гэтай рэвалюцыі ўсе разам і кожны з нас паасобку. На заклік Палітбюро Цэнтральнага Камітэта партыі аб святкаванні 60-ай гадавіны Кастрычніка зараз жа адгукнуліся рабочыя калектывы прадпрыемстваў і ўстаноў Беласточчыны. У Ваяводскай радзе прафсаюзаў у Беластоку даведаўся я, што ў выніку шырока разгорнутага спаборніцтва за дастойную сустрэчу гэтай знамянальнай гадавіны рабочыя калектывы Беластоцкага ваяводства далі дзяржаве **дадатковую прадукцыю на звыш паўмільярда злотых.** Была гэта перш за ўсё прадукцыя рынковая. Яна дазволіла больш поўна забяспечыць патрэбы насельніцтва.

ПАКЛОН КАСТРЫЧНІКУ

Затым на Беласточчыне, як і ў цэлай краіне, шырокае прызнанне заваявала яшчэ адна форма спаборніцтва ў гонар 60 гадавіны Кастрычніка. Звыш 70 рабочых і сялянскіх калектываў Беластоцкага ваяводства прыступіла да **Кастрычніцкага пачыну,** у рамках якога знаходзяцца перш за ўсё прадукцыйныя абавязацельствы, а ў тым ліку звышпланавая пастаўка тавараў на ўнутраны рынак і на экспарт, пашырэнне шматлікіх паслуг для насельніцтва, датэрміновая пабудова сямі аб'ектаў і грамадскія чыны на звыш 2 мільёны злотых.

* ✻ *

Прыклады.

Рабочы калектыў птушкагадоўчага прадпрыемства ў Беластоку рашыў, што да канца гэтага года купіць ад сваіх пастаўшчыкоў дадаткова 500 тон куранят, дзякуючы чаму атрымаем мы 347 тон курынага мяса.

Чатыры малачарні, аб'яднаныя ў ваяводскай малочнай спулдзельні, рашылі паставіць у продаж звыш плана вялікую колькасць малака, масла і сыра.

Бельскі ПГР, а таксама Бельская спулдзельня сельскагаспадарчых гурткоў абавязаліся адкарміць дадатковую колькасць свіней і яловак.

Рабочыя дзяржаўнай сельскай гаспадаркі ў Крынках у рамках Кастрычніцкага пачыну шмат папрацавалі пры ачыстцы палёў ад каменняў.

* ✻ *

Варта адзначыць яшчэ адну форму святкавання 60 гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Вось на многіх прадпрыемствах, у магазінах і пры фабрычных станках паявіліся эмблемы:

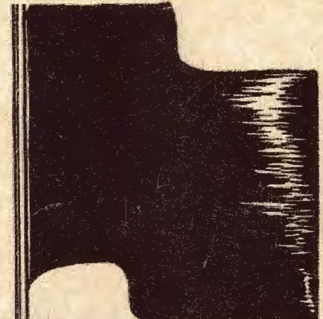
Калектыў спаборнічае за ганаровае званне „Брыгада імя 60-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі".

У гэтым спаборніцтве прымае ўдзел звыш 2500 чалавек, згуртаваных у 250 брыгадах.

(Працяг на стар. 4)

Мікалай Норка — Легенда аб рэвалюцыі (інкрустацыя).

ПЕРАМОЖНЫ ПАХОД

Калі шэсцьдзесят год таму назад апранутыя ў салдацкія шынелі рабочыя і сяляне пайшлі на штурм сядзібы буржуазнага ўраду — Зімовага палаца, яны адкрывалі цалкам новую эпоху ў гісторыі чалавецтва.

У выніку перамогі Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі паўстаў Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік — першая на зямной кулі магутная дзяржава працоўных, якая стала натхняючым прыкладам і надзейнай апорай усіх прагрэсіўных сіл на свеце ў іх барацьбе супраць цемрашальства, адсталасці і агрэсіі. З яе вобразам у сэрцы баставалі рабочыя ў Злучаных Штатах Амерыкі, ішлі ў атаку байцы інтэрнацыянальных брыгад у Іспаніі, змагаліся за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне працоўныя былой Заходняй Беларусі. А калі над чалавецтвам навісла смяротная пагроза ад нямецкага фашызму, на Краіну Саветаў выпала рашаючая роля ў барацьбе з ім. Мільёны савецкіх людзей аддало сваё жыццё за вызваленне сваіх зямель, нашага краю і іншых краін.

Перамога спрыяла разгортванню рэвалюцыйнага руху на свеце, садзейнічала поспеху сацыялістычных рэвалюцый у шэрагу краін Еўропы і Азіі, прывяла да стварэння сусветнай сістэмы сацыялізму.

Польскі народ двойчы адбудаваў сваю незалежнасць дзякуючы ажыццяўленню ідэй Вялікага Кастрычніка. Першы раз у выніку Дэкрэта Савета Народных Камісараў Савецкай Расіі ад 29 жніўня 1918 года аб праве польскага народа на незалежнасць, які быў прыняты па ініцыятыве правадыра Кастрычніцкай рэвалюцыі У. І. Леніна. Але тады ўладу ў маладой польскай дзяржаве захапілі буржуазія і памешчыкі, якія за дваццаць год свайго панавання давялі краіну да ўпадку. Другі раз польская дзяржава адрадзілася па ходу вызвалення Савецкай Арміяй і Людовым Войскам Польскім яе зямель у часе апошняй вайны. На гэты раз далейшы лёс краю ўпэўнена ўзялі ў свае рукі працоўныя і пад кіраўніцтвам марксісцка-ленінскай партыі ажыццявілі карэнныя сацыялістычныя пераўтварэнні ў гаспадарцы і жыцці народа, пабудавалі цалкам новую дзяржаву, гарантавалі яе поўную бяспеку і, абапіраючыся на ўласныя сілы і непарушны саюз з СССР і іншымі сацыялістычнымі краінамі, заваявалі для Народнай Польшчы выдатнае месца сярод перадавых краін свету.

Вялікі Кастрычнік упершыню даў беларусам права звацца народам і стаць роўнымі сярод роўных. Паўстаўшая 1 студзеня 1919 года дзякуючы ініцыятыве Камуністычнай партыі Беларуская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка з'яўляецца ў гісторыі першай і адзінай дзяржавай беларускага народа. У дружнай сям'і народаў магутнага Савецкага Саюза беларускі народ стаў паўнаўладным гаспадаром свайго лёсу. Сённяшняя Беларусь — гэта край магутнай прамысловасці, перадавой сельскай гаспадаркі, буйна развіваючыхся асветы, навукі і культуры.

(Працяг на стар. 4)

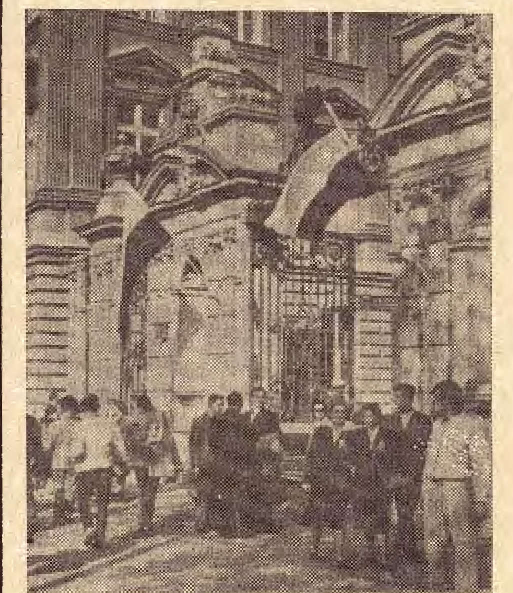
СУВЯЗІ КАРЫСНЫЯ І ПЛЁННЫЯ

У 1956 годзе была створана першая ў 1000-гадовай гісторыі Польшчы Кафедра беларускай філалогіі. Была яна створана ў адной з найслаўнейшых польскіх вышэйшых устаноў — Варшаўскім універсітэце. Арганізуючы беларускую філалогію, польская народная дзяржава старалася стварыць усебаковыя магчымасці інтэлектуальнага развіцця беларускай моладзі. Здаючы сабе справу з недахопу педагагічных беларусістычных кадраў, Міністэрства вышэйшай адукацыі звярнулася з просьбай да БССР прысланць у Варшаву беларускіх спецыялістаў па літаратуразнаўству і мовазнаўству, якія вялі б лекцыі для студэнтаў Кафедры беларускай філалогіі і прыспасаблівалі б да дыдактычнай працы маладых польскіх беларусаў. БССР задаволіла просьбу Народнай Польшчы і прыслала ў Варшаву навуковага супрацоўніка Акадэміі навук БССР моваведа Мікалая Бірылу і навуковага супрацоўніка педагагічнага інстытута ў Мінску Васіля Тарасава. Праз два гады змянілі іх у Варшаве наступная пара беларускіх вучоных: навуковы супрацоўнік Акадэміі навук БССР мовавед Аркадзь Жураўскі і навуковы супрацоўнік Педагагічнага інстытута Міхась Лазарук. Усе названыя беларускія вучоныя на працягу чатырох год вялі лекцыі па гісторыі беларускай літаратуры і беларускаму мовазнаўству не толькі для студэнтаў кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта, але і для слухачоў Настаўніцкай завочнай студыі ў Беластоку. Апрача лекцый для студэнтаў беларускія вучоныя аказалі бясцэнную дапамогу ўсім асістэнтам і аспірантам кафедры беларускай філалогіі. Апрача гэтага, савецкія выкладчыкі цікавіліся беларускім літаратурным рухам у Польшчы, прымалі ўдзел у семінарах літаратурнага аб'яднання пры „Ніве", аналізавалі з мастацкага і моўнага боку творы, змешчаныя ў „Ніве", беларускіх календарах і першых зборніках.

Дацэнт Бірыла супольна з першым кіраўніком кафедры беларускай філалогіі прафесарам А. Абрэмбскай-Яблонскай падрыхтаваў і выдаў польска-беларускі слоўнік.

Апрача названых савецкіх беларускіх выкладчыкаў на карацейшыя тэрміны прыязджалі ў Польшчу многія іншыя савецкія вучоныя. Пабывалі ў Варшаўскім універсітэце або ў Настаўніцкай студыі ў Беластоку Ларчанка, Абецэдарскі, Гілевіч, Шуба, Шакун, Александровіч. У Варшаўскім універсітэце чыталі лекцыі Мальдзіс, Лойка, Казбярук, Цыхун. У апошнія гады Кафедра беларускай філалогіі атрымала магчымасць непасрэдна запрашаць навуковых супрацоўнікаў Беларускага дзяржаўнага універсітэта кожны год. Мэта гэтых візітаў заключаецца ў тым, каб выдатныя беларускія вучоныя маглі чытаць

(Працяг на стар. 4)

Першая ў 1000-гадовай гісторыі Польшчы Кафедра беларускай філалогіі была створана ў Варшаўскім універсітэце.

Новая Канстытуцыя СССР

Сёмага кастрычніка 1977 года Вярхоўны Савет СССР, пасля амаль чатырохмесячнага ўсенароднага абмеркавання, прыняў новую Канстытуцыю Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. Канстытуцыя ёсць плён шматгадовай напружанай работы вялікага калектыву людзей. У распрацоўцы праекта прынялі ўдзел вопытныя работнікі, прадстаўнікі рабочага класа, калгаснага сялянства, народнай інтэлігенцыі. Праект двойчы разглядаўся на Пленумах ЦК КПСС.

У абмеркаванні праекта Канстытуцыі прымала ўдзел звыш ста сарака мільёнаў чалавек, што складае больш чатырох пятых дарослага насельніцтва СССР. Яны ўнеслі каля чатырохсот тысяч прапаноў аб папраўках да асобных артыкулаў. У Савецкім Саюзе пабудавана развітое сацыялістычнае грамадства. Адбыліся буйныя прынцыповыя змены ва ўсіх сферах жыцця. Створана магутная эканоміка, якая заснавана на непадзельна пануючай сацыялістычнай уласнасці. Народная гаспадарка з'яўляецца паспяхова дзеючым адзіным, магутным арганізмам, які развіваецца на аснове спалучэння дасягненняў навукова-тэхнічнай рэвалюцыі з перавагамі сацыялізму.

Істотна змянілася сацыяльнае аблічча грамадства. Савецкі рабочы клас сёння — гэта дзесяткі мільёнаў адукаваных, тэхнічна пісьменных, палітычна сталых людзей. Іх праца ўсё больш набліжаецца да працы інжынерна-тэхнічных работнікаў. У выніку высокага палітычнага і агульнакультурнага ўзроўню ўзрасла грамадская актыўнасць рабочых, іх савецкі рабочы клас сёння складае дзве трэці насельніцтва краіны.

Сучасны калгаснік нарадзіўся і вырас у калгасе, яго псіхалогія сфарміравалася ўжо на сацыялістычнай аснове. Ён працуе ў калектыўнай гаспадарцы, аснашчанай сучаснай тэхнікай. Па свайму адукацыйнаму ўзроўню, спосабу жыцця калгаснік паступова набліжаецца да рабочага.

За гады Савецкай улады сапраўды народнай, сацыялістычнай стала інтэлігенцыя. Павышэнне ўзроўню культуры народа і імклівае ўзрастанне ролі навукі ў камуністычным будаўніцтве абумовілі рост удзельнай вагі інтэлігенцыі ў жыцці грамадства.

У працэсе будаўніцтва сацыялістычнага грамадства побач з юрыдычнай забяспечана і фактычная роўнасць нацый. Усе савецкія рэспублікі дасягнулі высокага ўзроўню развіцця. Эканоміка кожнай з іх з'яўляецца арганічнай часткай адзінага народнагаспадарчага комплексу.

У ходзе будаўніцтва і далейшага ўдасканальвання сталага сацыялізму паступова сціраюцца адрозненні паміж асноўнымі сацыяльнымі групамі. Усё больш збліжаюцца ўсе нацыі і народнасці краіны. Склалася **новая гістарычная агульнасць людзей — савецкі народ.** Яго трывалай асновай з'яўляецца моцны непарушны саюз рабочага класа, калгаснага сялянства і народнай інтэлігенцыі пры вядучай ролі рабочага класа.

У новай Канстытуцыі адлюстраваны вялікія перамогі сацыялізму, зафіксаваны не толькі агульныя прынцыпы сацыялістычнага ладу, якія выражаюць класавую сутнасць савецкай дзяржавы, але таксама асноўныя рысы развітога сацыялістычнага грамадства, яго палітычнай арганізацыі. Адлюстраваны таксама прынцыпы кіраўніцтва народнай гаспадаркай, роля дзяржавы ў духоўным жыцці грамадства, далейшае развіццё сацыялістычнай дэмакратыі.

Новая Канстытуцыя абагульняе ўвесь канстытуцыйны вопыт Савецкай краіны, абагачае яго новым зместам, які адпавядае патрабаванням сучаснай эпохі.

Соф'я Панкова. Здымак з 1930 года.

ШЛЯХАМ ГАДОЎ

Новае пра Соф'ю Панкову

Чытачам „Нівы", якія цікавяцца гісторыяй, прозвішча Соф'і Панковай (яна была прадстаўніцай камуністаў Беласточчыны на І з'ездзе Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі ў 1928 годзе), бадай што, не з'яўляецца чужым. Пра яе вядома, што ў 1930-1932 гадах разам з В. Харужай адседжвала прысуд у турме ў Фардоне, у 1940 г. дзейнічала ў Беластоку і ў 1942 г. абедзве сяброўкі — Соф'я Панкова і Вера Харужая — разам загінулі ў барацьбе супраць гітлераўскага акупанта.

Нядаўна ў судовых актах С. Панковай знойдзены дакументы, якія адносяцца да месяца лістапада 1936 года. З іх вынікае, што яна разам з іншымі камуністамі дзейнічала на Беласточчыне, была ў 1935 г. членам Беластоцкага акруговага камітэта КПЗБ і па прысуду Акруговага суда была асуджана за камуністычную дзейнасць на наступныя 12 год цяжкай турмы і 10 год пазбаўлення грамадзянскіх правоў. Соф'я Панкова была тады адной з нямногіх дзеячоў цэнтральнага апарата КПЗБ, якія вялі работу непасрэдна ў сялянскім асяроддзі. Яе судовыя акты прадстаўляюць сабой цікавую крыніцу звестак пра абсяг дзейнасці Беластоцкага акруговага камітэта КПЗБ у той час.

Такую суровую меру пакарання Апеляцыйны суд матываваў тым, што гэта быў яе другі працэс і ў сувязі з тым, што яна ў часе следства праяўляла „высокі партыйны ўзровень". Пакаранне яна адседжвала пад прозвішчам **Антаніны Карловіч** ці Мар'і Заблоцкай. На прозвішча **„Карловіч"** захаваўся яе збор турэмных дакументаў з Фардона, а сярод іх невядомы дагэтуль здымак з 1930 года і шэраг цікавых дакументаў: лісты да яе ад сям'і мужа і яе лісты да сям'і, а таксама супольны ліст ад **9 мая 1932 года яе і Веры Харужай да яе блізкага сябра Сямёна Кемрада.** Напісаны па-беларуску ліст Веры Харужай быў перапісаны рукой Соф'і Панковай. Аднак ён да адрасата не дайшоў, таму што яго затрымала адміністрацыя турмы (цяпер толькі дойдзе, пасля 45 год!) і адправіла „пад сукно". У гэтым лісце, між іншым, чытаем (падаем па цяперашняму правапісу):

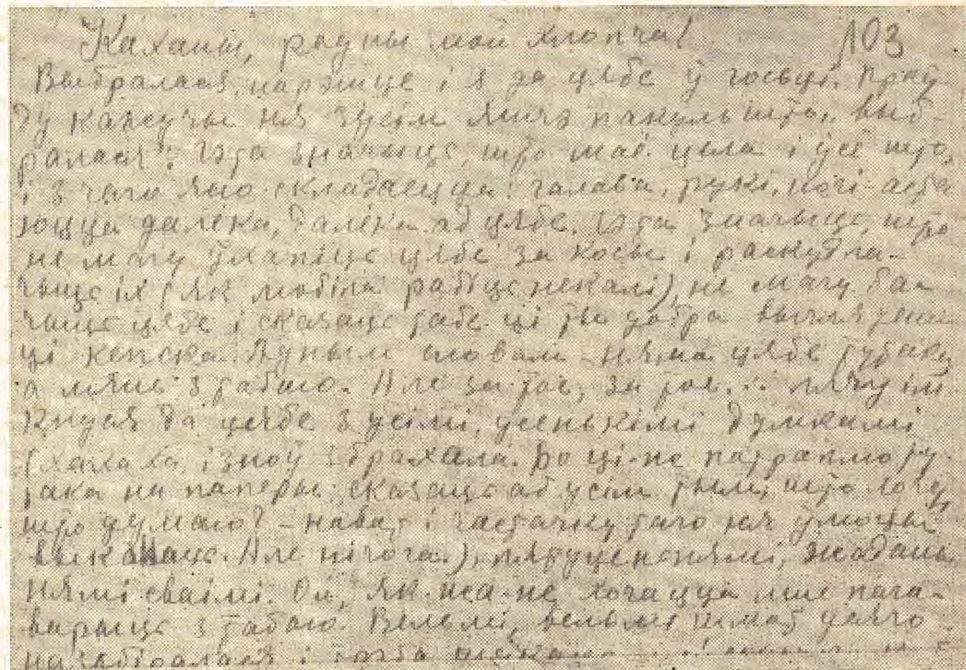
„Каханы, родны мой хлопча!

Выбралася, нарэшце, і я да цябе ў госці. Праўду кажучы, не зусім яшчэ пакуль што „выбралася"... Вось пачала пісаць, і неяк добра робіцца на „душы", радасна на сэрцы. Нягледзячы на тое, што на дварэ лье дождж, як з вядра, дождж халодны, мокры (!), які пранізвае да костачак. Але што нам, малярам! Сядзім сабе, не турбуемся, што нас замочыць. Полап моцны... У маі павінна быць усё маёвае, а тут: на табе!.. Бывае і такі май, што „каням сена дай, а сам на печ палязай..."

Гэта быў 1932 год. Восенню таго ж года даволі вялікая група палітычных вязняў была выменена паміж Польшчай і СССР. Сярод іх была таксама Вера Харужая. У лістападзе, ужо з Масквы, яна выслала тэлеграму Панковай у Фардон: „Мама крепко обнимает целует помнит". Як адпраўшчык тэлеграмы фігуруе той жа „Сёма" Кемрад, з якім абедзве сяброўкі перапісваліся. З гэтых дакументаў відаць, што не толькі шляхі, якімі крочылі ў сваёй дзейнасці камуністы ў міжваеннай Польшчы, былі не раз стромкія, не раз пакручастыя. Не просты таксама быў спосаб зносін паміж імі і выказвання сваіх перажыванняў.

А. Бергман

Фота з Цэнтральнага архіва ЦК ПАРП

Першая старонка ліста В. Харужай і С. Панковай да С. Кемрада.

Сустрэча з Алегам Лойкам ● Хто перамог у конкурсе „Сярод сяброў" ● Апетыт на трускалкі ● Вечна жывая ● Скульптуры ў Ліпску ● Хлопцы са „Старта" ● Як шафёр ПКС-у перастараўся ● Калі прысняцца баравічкі ● Весткі з Белавежы, Дубіч Царкоўных, Чаромхі, Нараўкі, Гарадоцкай гміны ● Песня „Gdzie lepiej niż tu".

Sobota 5 XI — 6.30 Tech. Rol. Upr. roślin. 7.00 Tech Rol. Hod. zwierz. (29). 9.00 Bajkowy Koncert Życzeń. 9.40 Spóźnione kwiaty — radz. film fab. 12.45 Tech. Rol. Hod. zwierz. (7). 13.25 Tech Rol. Mech. rol. (6). 13.55 Pr. dnia. 14.00 Radzimy rolnikom. 14.10 Dziennik. 14.20 Dla dzieci. 14.50 Hyperion — rum. film fant.-nauk. 16.15 Życiorys Kraju Rad. 17.00 Wszystko za wszystko z prof. dr K. Michałowskim. 18.10 Studio sport. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Akademia z okazji 60 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej. 22.05 Dziennik. 22.20 Jules i Jim — tragikomedia franc.

Niedziela 6 XI — 7.00 Tech. Rol. Hod. zwierz. (7). 7.30 Tech. Rol. Mech. rol. (6). 8.00 Nasze spotkania. 8.20 Nowocz. w domu i zagrodzie. 8.35 Studio sport. 8.55 Pr. dnia. 9.00 Teleranek. 10.20 Antena. 10.45 Niewolnicy i lordowie — odc. III serialu ang. 11.35 Dziennik. 11.50 Rol. rozmowy. 12.20 Pr. publ. 12.45 STUDIO 2.

Poniedziałek — 7 XI — RTV szk. śred. Język pol. (31). 13.25 RTV szk. śred. Fizyka (26). 15.25 NURT — filozofia. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Sensacje z przeszłości. 17.00 Dla dzieci. 18.05 W imieniu Rzeczypospolitej — odc. serialu TP „Stawka większa niż życie". 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr TV. M. Pogodin „Kremlowskie Kuranty". 22.05 Koncert muzyki ros. i radz. — uroczysty koncert z okazji 60 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej. 23.05 Dziennik.

Wtorek 8 XI — 6.30 RTV szk. śred. Język pol. (31). 7.00 RTV szk. śred. Fizyka (26). 7.30 Na tropie — IV odc. serialu TP „Polskie drogi". 9.00 Dla kl. I lic. Język pol. 10.00 Dla kl. I—III. Czerwone, żółte, zielone. 12.00 Dla kl. VIII. Historia. 12.45 RTV szk. śred. Język pol. (8). 13.25 RTV szk. śred. Chemia (9). 15.55 Pr. dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio TV Młodych. 17.10 Kółko i krzyżyk. 17.25 Magazyn motoryzac. 17.45 Nie tylko dla kobiet. 18.20 W Starym Kinie: „Jaśnie pan szofer" — cz. I komedii polskiej. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Wybór — II odc. serialu TV ZSRR „Droga przez mękę". 21.50 Camerata. 22.20 Jojk dla komputera — dok. film polsko-szwedz. 22.50 Dziennik.

Środa 9 XI — 6.30 RTV szk. śred. Język pol. (8). 7.00 RTV szk. śred. Chemia (9). 9.00 Dla kl. VI. Fizyka. 9.30 Wybór — II odc. serialu TV ZSRR „Droga przez mękę". 11.05 Dla kl. VIII. Historia. 12.00 Dla kl. VIII. Chemia. 12.45 RTV sz. śred. Mat. (40). 13.25 RTV szk. śred. Biologia (31). 15.25 NURT. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Kto czyta nie błądzi. 17.00 Dla dzieci. 17.35 Los. Małego Lotka. 17.55 Gra — teleturniej. 18.40 Z przyrodą na Ty. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Chwyć za broń — dramat prod. TV greckiej. 21.55 Przed konkursem im. H. Wieniawskiego. 22.30 Alaska 76 — cz. I filmu. 22.50 Dziennik.

Czwartek 10 XI — 6.30 RTV szk. śred. Mat. (40). 7.00 RTV szk. śred. Biologia (31). 9.00 Dla kl. VIII i I lic. Przyspos. obr. 9.30 Świerszcz za uchem — komed. bułg. 12.45 RTV szk. śred. Mat. (7). 13.25 RTV szk. śred. Biologia (7). 15.55 Pr. dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Oto foto. 17.00 Ekran z Bratkiem. 18.00 Poligon. 18.20 Sonda — magazyn. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Wspólnicy — odc. sensac. serialu ameryk. „Kojak". 21.30 Pegaz. 22.15 Spotkania z medycyną. 22.45 Dziennik.

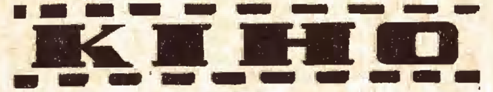
Piątek 11 XI — 6.30 RTV szk. śred. Mat. (7). 7.00 RTV szk. śred. Biologia (7). 8.30 Ostatnia noc samotności — rum. dramat. 10.00 Dla kl. IV. Tu był Lenin. 11.05 Dla kl. II. Zrobimy to sami. 12.00 Dla kl. VIII. Wychowanie obywatelskie. 12.45 Tech. Rol. Upr. roślin. 13.25 Tech. Rol. Hod. zwierz. (30). 15.25 NURT — pedagogika. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio sport. 17.00 Pora na Telesfora. 17.30 Poradnik zmotoryz. turysty. 17.45 Wędrująca trafika — I odc. serialu czech. „Historia pewnej kamienicy". 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Pożyteczny zawód — IV odc. serialu ang. „Gwiazdy patrzą na nas". 21.30 Teatr Małych Form H. T. Czarnecki: „O nim". 23.00 Dziennik.

Piątek 4 XI — 7.30 Film ser. 8.45 Koncert. 9.10 Film dok. o Kijowie. 13.20 Film fab. 16.15 Balet. 17.50 Film ser. 19.00 Koncert.

Sobota 5 XI — 7.30 Koncert. 9.30 Film dok. o Leningradzie. 11.05 Film fab. 14.25 Koncert. 16.15 Koncert z cyklu „Antologia piosenki radzieckiej". 17.45 Film ser. 20.00 Koncert.

Niedziela 6 XI — 10.50 Film fab. 14.15 Koncert. 15.00 Film dok. 16.15 Koncert. 16.45 Mówią weterani rewolucji. 17.45 Film fab. 20.00 Święto piosenki.

Białowieża Królowa pszczół — pol. 8—9. Bracia Karamazow — radz. 10—11. Śmiałość — radz. 12—13.

Bielsk Podlaski Niewolnica miłości — radz. 8—9. Gwiazda zwodniczego szczęścia — radz. 10—11. Wyprawa po złoto — radz. 12—13.

Czeremcha Kamo znany osobiście — radz. 8—9. Kamo niebezpieczna misja — radz. 12—13.

Czyże Kochałem cię — radz. Dziki pies Dingo — radz. 9—13.

Dubicze Cerkiewne Olśnienie — pol. Sombrero — radz. 9—13.

Gródek Proszę o głos — radz. 12—13.

Hajnówka Iwan Wasiljewicz zmienia zawód — radz. 8—9. Na rabunek — radz. 10—11. Anna Karenina — radz. 12—13.

Michałowo Biały ptak z czarnym znamieniem — radz. 8—9. Trudne godziny — radz. 10—11. Dersu Uzała — radz. 12—13.

Mielnik 12 krzeseł — radz. 9. Olśnienie — pol. 12—13.

Milejczyce Artysta do wszystkiego — radz. 8—9. Ptaki ptakom — pol. 10—11. Zdjęcie próbne — pol. 12—13.

Narew Czerwone ciernie — pol. Matczyne serce — radz. 9—13.

Narewka Cudze listy — radz. 12 krzeseł — radz. 9—13.

Nurzec Polonez Ogińskiego — radz. 8—9. Opowieść o komuniście — radz. 10—11. Gwiazda zwodniczego szczęścia — radz. 12—13.

Orla Noce i dnie — pol. 9—13.

Rajsk Yuriko moja miłość — radz. 9—13.

B.Z.Graf. Zam. nr 2559 B-4

БЕЛАВЕЖА

ОРГАН ЛІТАРАТУРНА-МАСТАЦКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПРЫ ГП БГКТ

№ 226

Сцягамі расцвіталі дрэвы

Слаўнаму Шасцідзесяцігоддзю
Вялікага Кастрычніка

Год трыццаць сёмы,
сёмы лістапад,
Дваццацігоддзе
Слаўнай Перамогі.
Надзея
крочыць да сялянскіх хат,
Свабоды
нельга кінуць у астрогі.

Прыгнечаных усіх
КПЗБ
з абдымкаў вырывае
капіталу.
Яна у пастаяннай барацьбе,
Яна з магутным
баявым напалам.

✲

З начное цемры
выплываў прасцяг,
блішчэлі
ў срэбры інею палоскі.
І палымнеў на фоне неба
Сцяг
на верхавіне дрэва,
каля вёскі.

А неўзабаве
вестка,
быццам гром,
усё ўскалыхнула
наваколле:
лунае на бярозе,
за сялом,
Сцяг Барацьбы
прыгнечаных
за Волю.

Апоўдні
паліцэйскі гарадскі
па вёсцы шнырыў,
нюхаючы ўсюды,
каб выявіць
таго,
з чыёй рукі
Сцяг выплыў,
каб лунаць
на радасць люду.

І намагаўся
Сцяг
як найхутчэй
зняць з верхавіны
стройнае бярозы,
каб паднявольных
не будзіў людзей
і каб буржуям
больш не быў
пагрозай.

Прасіў дарослых,
клікаў хлапчукоў,
ніхто аднак
не дапамог службісту.
Не падкупіў
нат звонам медзякоў.
І закіпеў:
„Усе вы камуністы!“

І паліцэйскі,
зняўшы боты з ног,
сам узбіраўся
па ствале, галінах,
каб сімвал
Барацьбы
і Перамог
больш не лунаў
на дрэва верхавіне.

Жандар, відаць,
таго не ўяўляў,
што сцягу ўжо
не зняць яму ніколі.
У сэрцах паднявольных
залунаў
Сімвал Змагання
за Жыццё,
за Волю.

Віктар Швед

ЯН ЛЕАНЧУК

Чыквіна восень і неспакой

У паэзіі Яна Чыквіна наглядаем мы гэткі канон пейзажу, па сваёй сутнасці ідэальна-рамантычны, дзякуючы якому цалкам удаецца паэту апраўдаць чалавека і павесці яго ў тыя далягляды, што ўзбагачаны пазнакамі іншых культур, у шырокія магчымасцямі. Прытым трэба сказаць, што нашы вяртанні да роднай прыроды ачалавечваюць яе, пераўтвараючы ў люстра нашай жа асабовасці. (*„І час стаяў, як ракіты на лузе...“*, стар. 34.)

Час, памяць, айчыннае ў паэзіі Яна Чыквіна з'яўляюцца своеасаблівым космасам, у якім вяртанні з „горкіх вандраванняў“ служаць выкрыццю існасці таго, што хоча ён сказаць нам, па-свойму, вядома. І быццам у вяртаннях блуднага сына — Чыквінскі пейзаж здольны прабачыць і назад прыняць паэта „размяніўшага час на словы“, і страціўшага сваю, шчаслівую, Аркадыю. Вечны Хронас, здаецца, ачышчае кожнага з нас ды аднаўляе заціхлую любоў, аднаўляе яе на дарогах тых вяртанняў, хоць — як гэта не раз палохаецца паэт — *„Не выйдзем мы на сцэну ў наступным акце“*. Дарэчы будзе прыгадаць тут Эліядаўскае сцвярджэнне: апісваючы пейзаж-прыроду і чалавека, дакранаемся мы да абсалюту. Пейзаж і ў нашых адчуваннях ніколі не бываў дэсакралізаваным, пазбаўленым той містыкі, дзякуючы якой мы захоўваем у сабе здольнасці да пачуццяў.

Чыквін не прызнае веры ў „другі бераг“. Атоесамліваецца ён з веліччу прыроды, што з'яўляецца таксама вынікам пастаяннага супастаўлення яе з біялагічнай мізэрнасцю чалавечага лёсу. (*„Адно жыццё на ўсё жыццё — як гэтага нямнога!“*, стар. 19.)

Хочацца сказаць — пантэізм, які быў так відавочны ў папярэдніх зборніках твораў Чыквіна, у томе **„Неспакой“***) прагучаў з новай, як жа непаўторнай, сілай яго паэтычнага ўяўлення!

Неспакой у паэта нараджаецца ў выніку яго нага дарослага сутыкнення са сваім даўным светам дзяцінства, вяртанні да якога набылі асабліва трагічны рыс, які ўзнікае з усё мацнеючай у ім адчужанасці да радаслоўнай вёскі. І гэта ўжо вяртанні толькі на ўскрай таго луга, якога больш ніколі не пяройдзем; гэта ўжо пераходы паблізу яшчэ бачанага, аб якім, аднак, вядома нам, што колішняга нашага засталося там няшмат або і зусім няма... (*„Вязе мой слаўны, вязе вяковы, Ці шчаслівы ты ў шапцы вясковай?“*, стар. 6.)

Чыквін, з незвычайнай прэцыёзнасцю, умее рабіць пуэнту. Уважлівы чытач яго апошняй кніжкі, лічу, пагодзіцца з гэтым маім сцверджаннем. Пуэнта, як несумненная ўмова добрай паэзіі, у выпадку Чыквінскага верша выклікае нейкае дадатковае адчуванне, якое з'яўляецца, бадай, бліжэйшым да адчування намі холаду. Падабенства тут да характару французскай паэзіі, якраз, на думку многіх, халоднай — няхай застанецца, пакуль нераспрацаваным дакладней, маім высновам з вячэрняй размовы з вершамі беларускага аўтара. Над роднымі мне Лубнікамі гаслі Нікіцінскія зоркі...

Наш паэт не асеў на мялізнах сентыменталізму; яго карабель натхнення нават не крануў іх сваім днішчам. Такіх мялізнаў заўсёды шмат падчас падарожжа ў далёкія краіны маленства. Натыкаюцца на іх не адны „белавежцы“, дзеці зямлі, якая перажывае гвалтоўнае землетрасенне ад цывілізацыйных зрухаў і паводкі цунамі.

Спалучэнне пачуццяў з інтэлектам, безупынная рэвізія светапогляду, праўды аб жыцці і гістарычным мінулым — гэта захапляючыя спробы Чыквіна, чалавека вельмі неспакойных адносін да самога сябе і іншых, з „цяжкім“ характарам.

Вельмі цяжка пісаць пра творчасць выдатнага паэта, якім, несумненна, з'яўляецца Ян Чыквін. Пісаць аб ім, аб тым цудоўным, што стварыў ён, гэта тое ж, што спрабаваць коратка напісаць пра свет цэлы! Пра ягоную веліч ды ўпадак, цудоўнае ў ім ды подлае, і г.д. — Немагчыма!

У заключэнне свайго выказвання, якое прадстаўлена мне з нагоды выхаду ў свет чарговай кніжкі Чыквіна, тома паэзіі **„Неспакой“**, хочацца заўважыць, што творчасць гэтага таленавітага беларуса далучае да еўрапейскага кантэксту тую частку беларускай літаратуры, якая ўзнікла і прыгожа расце на Беласточчыне.

Трэба падкрэсліць вялікую, як на беластоцкія магчымасці друкавання, дбайнасць рэдактара **„Неспакою“** Сакрата Яновіча. Кніжка атрымала прыстойнае афармленне, прэцэдэнтнае ў дагэтуляшняй выдавецкай практыцы Беларускага таварыства. Стала гэта магчымым таксама дзякуючы супрацоўніцтву з вядомым мастаком Аляксандрам Хомчыкам, сынам, як і ўсе мы, беластоцкага пейзажу.

Апрацаваў **С. Я.**

*) Ян Чыквін, „Неспакой“, БГКТ, 1977.

Варшаўскія пейзажы

Лістапад расплыўся
Як вулканічная лава
Што зраўняла прастор.
Лістапад расплыўся
Зраўняў усе мае дні.
Дні мёртвыя
Дні неспакойныя
Дні без дзён і начэй.
Мёртвы мозг цяжыць
Трохвугольнікам змолатых каменняў
Пульс перастае біць...

Лістапад, я люблю цябе...

* ✲ *

Я не пярэчу
Ты бачыў многа:
Усход і захад сонца
І ідэальнае хараство бясконца.
Кранаў ты рукою
Гісторыю спрад тысячы гадоў.
Твой шлях вадзіў цябе
І праз каменныя пустыні
І праз палацы ўладароў
Магутных
І менш вядомых свету.
Ты бачыў ўзлёты іх, упадкі
Застылыя ў разьбах карцінах
Славутых сёння.
Аднак
Аднак ты бачыў так нямнога
Не бачыў ты
С л я з ы...

* ✲ *

Імкнуўся ты
Да новых рубяжоў
А дасягнуў
Мараў дно цёмнае
І вузел ланцугоў
І нават дно-клетка
Уласнае люстра
Не было тваім адбіткам
І цешылася маскай...

а што ж вочы чужыя?

. . . .

Словы пакідалі
Сляды
А ўчынкі
Раны...

. . . .

Маўчанне
У косці ўрасло
А рука
Не зьлепіць з неспакойных
каменняў
Дарогі

. . . .

Імкнуўся ты
Да новых рубяжоў
а жыццё
працякала
побач...

* ✲ *

Ты прызвычаіўся
Да шэрага неба
Да спеву халоднага ветру
Да слядоў на пяску.
Палюбіў ты нават
Патрэсканую прыстань
Пару кніжак (часам забываеш іх
загалоўкі)
І нерухомы заржавелы гадзіннік.
Ноччу
Калі цені вандруюць вуліцамі
Ты маўчыш са сваім ценем
Палюбіў ты ў гэтым горадзе
Дажджы
Абшары мокрых дахаў
Лабірынты вуліц і вулічак...
Ты прызвычаіўся
Да шэрага неба
Да шэрага горада
Ты прызвычаіўся тут нават
Да сваёй смерці...

* ✲ *

Мы пойдзем
Далей...
Перад намі
Падарожжа-акіян...
У сэрцах нашых
Даспее родны след...
Дарога
Толькі нашая...
Вясна і восень
Працягнуць сабе рукі...
А слова
(што знае сваё месца)
само ўцячэ

. . . .

Не будзе
сноў
ветраў
і хмар...
А зямля
Блакітным шарам стане...

Надзея Артымовіч

(Працяг са стар. 1)

СУВЯЗІ КАРЫСНЫЯ І ПЛЁННЫЯ

лекцыі для студэнтаў нашай філалогіі. У мінулым годзе прыязджаў у Варшаву Бурак, зусім нядаўна пабываў Лойка, а на наступны год запрошаны Шакун. Таксама і ў наступныя гады мы будзем запрашаць беларускіх мовазнаўцаў і літаратуразнаўцаў.

Асобнай з'явай у нашых сувязях з БССР з'яўляюцца выезды навуковых супрацоўнікаў кафедры беларускай філалогіі ў Мінск. Пачынаючы 1957 годам, а канчаючы сённяшнім днём, такія супрацоўнікі кафедры, як Л. Базылюк, А. Багроўская, М. Врублеўскі, Э. Смулкова, А. Баршчэўскі па некалькі разоў ездзілі ў Мінск на кароткія або многамесячныя навуковыя стажыроўкі. Сабраны ў Мінскіх бібліятэках і архівах матэрыял і кансультацыі з беларускімі вучонымі дапамаглі многім з нас напісаць кандыдацкія дысертацыі або падрыхтаваць да друку публікацыі. Супрацоўніцтва ў гэтай галіне прадаўжаецца да сёння. У апошніх трох гадах асістэнт кафедры Я. Глушкоўская вучылася ў Мінску ў аспірантуры і 22 лістапада бягучага года будзе абараняць кандыдацкую дысертацыю, а старшы асістэнт кафедры З. Скібінская вучыцца ў Мінску ў завочнай аспірантуры. Тэрмін яе абароны вызначаны на 1978 год.

У сваю чаргу таксама малодшыя навуковыя супрацоўнікі Беларускага дзяржаўнага універсітэта і Акадэміі навук БССР не раз прыязджалі на многамесячныя стажыроўкі ў Варшаву. Пабывалі ў нас Саламевіч і Вярэніч. Першы з іх збіраў у Польшчы матэрыял для выдадзенай ўжо кнігі аб жыцці і дзейнасці Міхала Федароўскага, другі збіраў матэрыял для кандыдацкай дысертацыі па дыялектах.

Па-за сціслa навуковым аспектам нашы выезды ў БССР **і прыезды савецкіх** даследчыкаў у Польшчу спрыялі асабістым сувязям, сімпатыям і прыязням.

Да цікавых форм супрацоўніцтва належаў таксама абмен студэнцкімі групамі ў часе летніх канікул. Нашы студэнты па-за лекцыямі, прысвечанымі беларускай мове, літаратуры, культуры і гісторыі, знаёміліся таксама з Мінскам, яго ваколіцамі, радзімамі Якуба Коласа, Янкі Купалы, Нарaччу, Свіцяззю і гэтак далей. У сваю чаргу студэнты Беларускага дзяржаўнага універсітэта слухалі ў Варшаве лекцыі, прысвечаныя розным галінам польскай культуры і літаратуры, наведалі шматлікія польскія музеі, выязджалі ў Кракаў і Закапанэ.

Гаворачы аб нашым супрацоўніцтве, нельга не сказаць таксама аб тым, што супрацоўнік кафедры Э. Смулкова разам з калектывам мовазнаўцаў рыхтуе для Акадэміі навук БССР абшырныя матэрыялы па дыялекталогіі Беласточчыны.

У рамках ідэі супрацоўніцтва змяшчаецца таксама абмен кнігамі і часопісамі. Кафедра беларускай філалогіі атрымоўвала і атрымоўвае з Беларускай дзяржаўнай бібліятэкі імя Леніна ў Мінску і з Белоксу даволі вялікую колькасць літаратурных перыёдыкаў, навуковых часопісаў і навінак з мастацкай літаратуры. Усе гэтыя выданні маюць аграмаднае значэнне ў дыдактычным і выхаваўчым працэсе нашых студэнтаў.

Гледзячы на кафедру беларускай філалогіі з перспектывы яе дваццацігадовага існавання, нельга не заўважыць, што яе правідловае функцыянаванне было б немагчымым без той канкрэтнай дапамогі, якую аказала БССР у першыя чатыры гады нашай дзейнасці і без тых разнародных форм супрацоўніцтва, якія выступаюць да сённяшняга дня.

Выяўляючы поўнае задавальненне з дасягнутага дагэтуль, хацелася б пажадаць пашырэння і паглыблення супрацоўніцтва і сувязей у будучым.

А. Баршчэўскі

У Міхалове

Насупраць ГС-аўскага рэстарана ў Міхалове стаіць кіёск, у якім паводле надпісу павінны прадавацца напіткі і кандытарскія вырабы. Ды гэты надпіс толькі ў блуд усіх зводзіць. Падышоў я да кіёска і што бачу: у ім перахоўваецца... туалетная папера. Вось, думаю, прыбіральшчыкі туалета ў рэстаране маюць выгаду. Па паперу — што рукой падаць.

Па вул. Беластоцкай убачыў я забытую ўсімі краму, у якой (пакуль маю гэта яшчэ ў памяці), раней прадаваліся прадукты першай патрэбнасці. Яе закрылі тады, калі была аддадзена ў карыстанне вялікая спажывецкая крама па вул. Гарадоцкай. Цікава было б ведаць, на што ГС выкарыстоўвае зараз гэты будынак. Можа таксама на перахоўванне туалетнай паперы?

ЦЁМНА НА ВУЛІЦЫ

У Міхалове перагарэлі многія лямпачкі вулічнага асвятлення. Цяпер восеньскія дні кароткія. З-за няспраўнага асвятлення на вуліцах цёмна. Нават у цэнтры мястэчка на вул. Беластоцкай. Варта, каб гэтым зацікавіліся міхалоўскія электраманцёры. А то, ідучы неасветленай вуліцай, лёгка нагу можна скруціць, у лужыну плюхнуцца або на плот-загарадку ля будынка гміннай управы (загароджана, бо ідзе рамонт будынка) напароцца.

Разведка гаспадарнасці

КЛУБ ПАД ЗАМКОМ

Давай, кажа мой сябра, зойдзем ды вып'ем каву. Вечарам не было чаго рабіць, дык мы зайшлі ў гмінны цэнтр культуры ў Міхалове. Тут ёсць клуб прэсы і кніжкі „Рух". Але не выпілі мы кавы. Было гэта 11 кастрычніка гэтага года (аўторак). Клуб быў глуха-наглуха закрыты. Ніякай аб'явы. Ды й ніхто не ведаў, чаму. Усе трацілі дарма час. Адзін з тутэйшых наведвальнікаў клуба сказаў нам, што ў ГОК-у замерла культурная дзейнасць.

Іван Непаседа

КУЛЬТУРНА — АСВЕТНЫ ГОД 1977-78

15 кастрычніка ў памяшканні ГП БГКТ у Беластоку адбылося ўрачыстае адкрыццё культурна-асветнага года ў Беларускім таварыстве. Сабралася шмат людзей, у асноўным гэта былі тыя, што бяруць непасрэдны ўдзел у дзейнасці БГКТ: з горада Беластока, з паасобных гурткоў БГКТ, у тым ліку з Гданьска. Прыбылі таксама прадстаўнікі некаторых устаноў, з якімі супрацоўнічае наша арганізацыя: з Ваяводскага дома культуры, прадпрыемства „Прэса-Кніга-Рух", з Ваяводскага праўлення пажарнай каманды, а таксама з Гміннага ўпраўлення ў Бельску і з гуртка вясковых гаспадынь у Арэшкаве (гміна Гайнаўка).

Старшыня ГП БГКТ Мікалай Самоцік у абшырным выступленні расказаў аб формах дзейнасці Беларускага таварыства, аб самаахвярнасці людзей з аматарскіх калектываў, якія падрыхтоўваюць рэпертуар на беларускай мове, аб дапамозе гэтым калектывам з боку паасобных устаноў, аб напрамках культурнай працы ў бягучым годзе, якая ўжо і да гэтага часу праводзілася і далей будзе працягвацца пад лозунгам 60 гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Арганізоўвалася і далей будзе арганізоўвацца шмат дакладаў, сустрэч, вечароў, конкурсаў, фэстынаў, выступленняў самадзейных калектываў і т.д. пры дапамозе мясцовых улад, арганізацый і устаноў, якія вельмі часта аказваюць БГКТ не толькі маральную і арганізацыйную падтрымку, але таксама і фінансавую. Таварыш Самоцік сказаў аб усіх арганізацыях і ўстановах, з якімі супрацоўнічае БГКТ, і ад імя Галоўнага праўлення БГКТ сардэчна ім падзякаваў.

Пасля распачалася вечарына з песнямі беластоцкіх „Каласкоў" і іншых удзельнікаў урачыстасці.

Міхась Хмялеўскі

(Працяг са стар. 1)

Паміж народамі сацыялістычных краін, дзякуючы ператварэнню ў жыццё прынцыпаў ленінскай нацыянальнай палітыкі, склаліся зусім новыя адносіны, заснаваныя на ўзаемнай пашане і раўнапраўі.

„Глыбокі гуманізм ідэалаў сацыялізму садзейнічае росквіту культуры кожнага з нашых народаў, — піша I сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк у артыкуле, змешчаным у газеце „Правда" ад 30 верасня 1977 года. Абшырны сістэматычны абмен і супрацоўніцтва ў гэтай галіне ўзаемна іх набліжаюць, паглыбляюць давер, дазваляюць лепш пазнаёміцца з творчым укладам кожнага народа ў развіцці цывілізацыі і культуры чалавецтва. Сацыялізм, уздымаючы ролю працы як галоўнай крыніцы ўсіх каштоўнасцей, увёў у міжнародную практыку новыя формы набліжэння паміж народамі — сувязі паміж працоўнымі калектывамі, творчымі і спецыялізаванымі саюзамі, маладзёжнымі арганізацыямі, грамадскасцю гарадоў, вобласцей. Разгортваецца і ўзбагачаецца супрацоўніцтва прыгранічных раёнаў. Дзякуючы гэтаму сацыялізм і ў гэтай дзялянцы выяўляе творчую сілу інтэрнацыяналізму".

Гэтыя словы адносяцца і да нас, беларусаў Беласточчыны. Ва ўмовах сацыялістычнай Польшчы мы можам свабодна працягваць нашы традыцыі прагрэсіўнага грамадскага руху, развіваць асвету на роднай мове, пашыраць нашу культурную дзейнасць, уносячы такім чынам наш пасільны ўклад у шматграннае культурнае жыццё краіны і садзейнічаючы паглыбленню і ўмацаванню брацкай польска-савецкай дружбы. Бо шляхі пераможных ідэй Вялікага Кастрычніка вядуць не толькі па ўсіх кантынентах свету, але і па самых непрыкметных яго куточках, несучы ўсюды жыццесцвярджальныя і апладатвараючыя пераўтварэнні.

(Працяг са стар. 1)

ПАКЛОН КАСТРЫЧНІКУ

* ❊ *

І зноў можна было б прыводзіць доўгі пералік: дзе-хто-як-колькі. Замест гэтага прапаную наведаць Фастоўскі тэкстыльны камбінат. Ён узнік дзякуючы дапамозе савецкіх сяброў, і пачуцці ўзаемнай дружбы глыбока тут ужо закараніліся. Рабочых, якія прыходзяць на працу, у Фастах вітае вялікі сімвалічны плакат з двума словамі:

PRZYJAŹŃ — ДРУЖБА

А Ян Брулінскі — намеснік старшыні прафсаюзнай рады камбіната, ды заадно і старшыня завадскога гуртка Таварыства польска-савецкай дружбы, гаворыць мне, што калектыў прадпрыемства святкаванне Кастрычніцкай гадавіны распачаў яшчэ ў красавіку. Тады на камбінаце наладзілі **Дні савецкай тэхнікі**, былі выстаўкі, сустрэчы, урачыстыя вечарыны. Зараз аж 139 брыгад спаборнічае ў Фастах за ганаровае званне **„Брыгады імя 60-годдзя..."**

* ❊ *

Яшчэ наведаў я сядзібу ваяводскага праўлення Таварыства польска-савецкай дружбы. Працаўнікі гэтай установы гаварылі мне, што ніколі дагэтуль не мелі столькі працы, як цяпер. І сапраўды, дзверы ў ваяводскае праўленне ТППР проста не зачыняюцца. Людзі ідуць і ідуць, а кожны просіць якіх-колечы матэрыялаў, прысвечаных 60-годдзю Кастрычніка, метадычнай дапамогі ў наладжванні розных урачыстых вечароў і пасяджэнняў. Прыходзяць настаўнікі і вучні, прадстаўнікі рабочых і сялянскіх калектываў.

Наш паклон Кастрычніку гэта перш за ўсё выяўленне вернасці тым вялікім і несмяротным ідэям, якія дазволілі нам „людзьмі звацца", працаваць у сябе і для сябе, дзеля ўласнага і агульнага дабрабыту.

Віктар Рудчык

ПЕРАПОНКА

На будове Семяноўскага вадасховішча многа чаго з рамантыкі першапраходцаў: і пустое навокал поле, і перасоўныя домікі-вагончыкі на высокіх колах, і коўзкая гліна з рыхлым пяском, што нават у сонечную пагоду ў гумавых ботах ледзь пералезеш, і звілістыя берагі ракі Нарвы, якую трэба затрымаць моцнай плацінай.

Над узвядзеннем плаціны ўжо некалькі месяцаў працуюць магутныя скрэперы і самазвалы Беластоцкага меліярацыйнага прадпрыемства. Яна павольі, але безупынна, сантыметр за сантыметрам, падымаецца ўвысь. Аднак працы вядуцца не толькі над зямлёю.

Неабходна таксама трывала перагарадзіць і тую невідочную для вока падземную плынь, што адвечна імкнецца рачною далінай уніз, аж у далёкую Балтыку. Калі яе не спыніць, па-першае, увесь час будзе траціцца значная колькасць вады са сховішча, па-другое, падземная рака з бегам гадоў падмые збудаваную на паверхні зямлі плаціну і тая абваліцца. Але будаваць падземную частку плаціны — справа вельмі скамплікаваная, патрабуючая спецыялістаў і адпаведных машын.

На надрэчным пагорку, каля дарогі з Бандароў у Луку, віднее дошка з выпаленым надпісам „Энергаполь-7". Так, гэта этыкетка таго самага прадпрыемства,

Гутарка дзядзькі Максіма

Сам бачыў

Нядаўна пабываў я ў гасцях у свайго пляменніка, які цяпер жыве ў Маскве і з'яўляецца важным Андрэем Іосіфавічам, інжынерам па прафесіі. Але ён тут не прычым, хаця шчыра гасцяваў мяне і дрэннага слова пра яго сказаць не магу.

Найперш накіраваўся я на Чырвоную Плошчу, бо аб яе прыгажосці шмат чаго яшчэ ў дзяцінстве апавядала мне мая мама. Яна жыла ў Маскве якраз у час рэвалюцыі. Працавала на швейнай фабрыцы і прышывала гузікі да салдацкіх кашуляў. Гэта ад яе я ўпершыню пачуў пра цудоўны Пакроўскі сабор. Стаіць ён да сённяшняга дня і ганарыцца сваімі шматлікімі купаламі, а кожны з гэтых купалаў аж зіхаціць колерамі вясёлкі.

— Калі ўжо распачалася рэвалюцыя, — апавядала нам маці, — то тады на фабрыцы мала прыходзілася нам працаваць. Рабочыя безупынку наладжвалі мітынгі, адчынялі вароты фабрыкі, ды ішлі ў паход. З лозунгамі, з песнямі. У горадзе далучаліся да іншых рабочых. Дэманстравалі сваю сілу і еднасць. Аднойчы завязалася страшэнная стральба, — расказвала маці. — Па Маскве тут жа разняслося, што рабочыя рэвалюцыйныя атрады атакуюць Крэмль, дзе заперліся юнкерскія групоўкі. Пабеглі мы паглядзець. Бой заўзяты. Юнкеры не здаюцца, а ў рабочых недастатковыя сілы, каб Крэмль узяць штурмам. Ужо і параненых нясуць, і забітыя ёсць...

Вось і я стаю ля гэтых крэмлёўскіх чырвонакаменных сцен. Трэба парадачна задзерці галаву, каб убачыць іх грэбневае заканчэнне. Дзе ж гэтыя сцены браць штурмам!

— Забітых пасля, — гаварыла мая маці, — па спецыяльнаму жаданню Леніна пахавалі на Чырвонай Плошчы ля Крэмлёўскай сцяны.

Цяпер знаходзяцца там магілы найбольш заслужаных людзей для рэвалюцыі і для краіны Саветаў. Іх імёны вырыты залатымі літарамі. Гэта я сам бачыў. А вось Леніна не давялося мне ўбачыць. Тры разы хадзіў пад яго маўзалей і за кожным разам стаяла там ужо чарга кіламетровай даўжыні.

Каб пазнаёміцца з жыццём Леніна, наведаў я Цэнтральны музей яго імя, які таксама знаходзіцца побач Чырвонай Плошчы. Самае вялікае ўражанне зрабіла на мяне яго скромнасць. Вось яго крэмлёўскі кабінет, кабінет старшыні Народных Камісараў. Гэты кабінет намнога скрамнейшы за той, у якім у нас прымае людзей начальнік гміны. Вось вопратка Леніна. Гэтая самая, у якой мы бачым яго на фатаграфіях. Толькі зблізку гэтая вопратка зусім нейкая звычайная, боты збітыя. У гэтай яго скромнасці пераканаўся я яшчэ больш, пабываўшы ў Ленінскіх Горках, дзе Ленін нейкі час жыў і адпачываў. Нічога там няма для збытку. Выключна рэчы абсалютна неабходныя для працы. Уся яго ўвага накіравана была на перамогу рэвалюцыі, голаду і гаспадарчага разладу.

Цяжка прыходзілася адстайваць уладу рабочых і сялян. Сам я бачыў у музеі лыкавыя лапці, у якіх адпраўляліся на фронт атрады чырвонаармейцаў. А супроць іх — афіцэрскія белагвардзейскія роты. І замежныя інтэрвенты. Аднак воіны ў лыкавых лапцях перамаглі, бо яны ведалі, што змагаюцца за вялікую рабочую і сялянскую справу, што кіруе імі Ленін.

Пасля пляменнік, завёў мяне на сваю фабрыку, дзе складаюць аўтамабілі „Масквіч“. Божа мой, што за тэхніка! На маіх вачах зыходзілі з канвеера адзін за другім гатовенькія ўжо аўтамабілі! А якія прыгожыя! „Пракатаемся, дзядзя?“ — і не чакаючы маёй згоды завёз мяне ў завадскі Палац Спорту. Тых цудаў, якія там я бачыў, не збіраюся і апісваць. Бо і сорамна мне. Замест у дзверы — папёр я ў люстэрка, у якім адбіваліся гэтыя дзверы. Люстэрка вытрымала, але на ілбе астаўся сіняк.

Максім Нурэцкі

Кажуць, што...

Не будзеш іграць — не выйграеш. Будзеш іграць — прайграеш. А я кажу: будзеш граць, пакуль не прайграеш.

Гэта здарылася на сёлетніх дажынках у Шудзялаве. Падыходжу я да латарэі, купляю за 10 зл. латарэйны білет. Выйграў 20 зл. Але прадаўшчыца не дае выйгрышу, кажа: грошай не звяртаем, цягні два лёсы. Ну, што ж, калі такі закон, трэба цягнуць. Выцягнуў адзін лёс за 10 зл., а другі — пусты. Давялося цягнуць трэці раз. За трэцім разам лёс быў пусты. Вось я іграў, пакуль 10 зл. не прайграў. Ды падумаў так: а каб за першым разам выйграў вышэйшую суму?! Колькі патраціў бы часу, каб яе прайграць!

Э. Ш.

М. Шаховіч

З народных гаворак

біяк — рухомая частка цэпа. Вазьмі новую вужовку і біяк добра прывяжы, а то абрываецца.

закваска — рошчына, на якой рашчыняюць хлеб. Замяняе дрожджы. Трэба закваску падрыхтаваць, а то не будзе заўтра на чым хлеба рашчыніць.

зруб — драўляная студня. Ужо наш зруб зусім пасыпаўся. Трэба будзе цэмбрыны заказаць і новы калодзеж выкапаць.

росуе — рунее. Паглядзі, як прыгожа жыта зарасавала. Аж дыхае, здаецца.

шапка — высунутая і павісшая над плітой частка печы, якая спалучана з комінам і служыць для ўцягвання пары і дыму. Тое, што ў ваколіцах Бельска называецца „дудою“, а ў Орлі — „бандурою“. Вазьмі намяшай гліны і шапку пазамазывай, бо ўжо сыпацца пачала.

(Каралёвы Мост, Гарадоцкая гміна)

Плады восені

На прасторнай тэрыторыі даўнейшай сельскагаспадарчай выстаўкі ў Беластоку Ваяводскі саюз сельскагаспадарчых спулдзельняў (ВЗСР) наладзіў вялікі кірмаш пад лозунгам „Плады восені“. Тут можна было купіць яблыкі, цыбулю, буракі, бульбу і ўсялякую іншую гародніну, а заадно будаўнічую сталярку, будаўнічую кераміку, асабліва вельмі прыгожыя пліткі для абліцоўкі сцен у кухнях і ванных пакоях, дываны, хатнія прылады з металу, посуд і вельмі многа ўсяго іншага — на агульную суму ў 20 мільёнаў злотых.

Кірмаш наведалі (злева направа): старшыня праўлення ВЗСР Мечыслаў Каспяркевіч, сакратар ВК ПАРП Станіслаў Зялінскі, ваявода Зыгмунт Спрыха, намеснік старшыні Цэнтральнага саюза сельскагаспадарчых спулдзельняў Станіслаў Кіта і старшыня Ваяводскага камітэта ЗСЛ Ежы Гжыбчак.

Госці высока ацанілі намаганні арганізатараў кірмашу і адобрылі прапанову, каб такія гандлёвыя мерапрыемствы наладжваць кожны год.

Асабліва вялікім зацікаўленнем карыстаўся павільён, у якім прадавалі маладыя фруктовыя дрэвы і саджанцы трускалак, парэчак і агрэсту. Агародніцкая спулдзельня наладзіла продаж сваіх тавараў у фальговым тунелі, які сам па сабе з'яўляўся нагляднай выстаўкай, як можна вырошчваць раннюю гародніну пад фальгой.

Тэкст і фота В. Рудчыка

што цяпер пракладвае польскую частку славутага Арэнбургскага газаправода ў СССР. А за скарачэннем „Энергаполь“ крыецца Прадпрыемства гідратэхнічнага будаўніцтва і энергетычных трубаправодаў у Познані. Якраз адна з яго спецыялізаваных брыгад пракладае на Семяноўскім вадасховішчы падземную частку плаціны або, як яе прафесіянальна называюць — перапонку.

Кіраўніка брыгады мгр інж. **Марка Тарку** сустракаю я каля нейкай незвычайнай машыны на будуючайся плаціне.

—Таўкуся я тут ужо ад месяца чэрвеня, — кажа ён, калі мы накіроўваемся з берагу ракі да домікаў-вагончыкаў, дзе знаходзіцца яго канторка. — Вядома, застаў тут чыстае поле. Перш за ўсё ўзяўся за арганізацыю і ўладкаванне базы для брыгады. У ліпені пачалі з'язджацца людзі і прыбываць машыны. Рассыпаліся мы на кватэры па навакольных вёсках. Я, напрыклад, знайшоў сабе ў Рыбаках вельмі мілага дзядулю-самотніка і жывем мы разам з ім у вялікай дружбе. Ён, дарэчы, вечарамі вельмі пільна чытае кожны новы нумар вашай „Нівы“ і мяне падвучвае пры гэтым беларускай мове. Калі ўжо брыгада была ў поўным зборы, прыступілі мы да справы: пабудавалі станцыю па вытворчасці мулу-эмульсіі, праклалі трубаправод, арганізавалі падвоз гліны і пусцілі ў рух дзве французскія машыны „Пэклен“, якія і пракладваюць кар'ер пад перапонку.

І тут інжынер М. Тарка выясніў мне ўвесь складаны працэс гэтай пабудовы па схеме, што вісіць прыбітая на сцяне вагончыка каля яго століка. Папярэднія геалагічныя бурэнні паказалі, што воданепранікальны тоўсты пласт гліны залягае ў даліне Нарвы на глыбіні ад 6 да 19 метраў. Якраз аж да гэтага пласта „Пэклены“ выкопваюць кар'ер шырынёй у адзін метр. Каб сценкі кар'ера з рачнога глею не абсоўваліся, ён адразу напаўняецца мулам-эмульсіяй, званай бентанітам. Бентаніт — гэта спецыяльны мул, які прывозяць сюды аж са Шлёнска. Ён валодае вельмі каштоўнымі для такіх пабудоваў якасцямі: лёгка растварaецца ў вадзе, хутка гусцее і тады вытрымоўвае вялікі націск, але не цвярдзее, без аніякіх перашкод уступае месца іншым будаўнічым матэрыялам, напрыклад, гліне. Такім чынам, адразу за свідрам-лыжкай „Пэкленаў“ кар'ер запаўняецца бентанітам, і апаратары гэтых машын працуюць „усляпую“, таму мусяць быць яны сапраўднымі мастакамі свае справы. Калі ўжо бентаніт падпірае сценкі, кар'ер запаўняецца глінай, якая выпіхае бентаніт і сама ўтварае воданепранікальную перапонку.

— Але пракладка перапонкі ідзе вельмі цяжка. Хоць у гэтай справе мая брыгада і я — не зялёныя, бо такую ж работу мы выканалі на будовах вадасховішча і ачышчальні стокавых водаў для гуты Катавіцы, будавалі перапонку для вадасховішча ў Глэмбінове каля Нысы і на іншых аб'ектах, але з такімі цяжкасцямі, як тут, мы яшчэ нідзе не сустрэліся. У кар'еры трапляюцца каменні рознай велічыні. На іх „Пэклены“ крышаць у сваіх свідрах зубы, быццам яны з рэдзькі, а не са спецыяльнай сталі. А новыя шпені і каронкі зубоў трэба купляць аж у Францыі. Вось і выходзяць перабоі ў рабоце. Трэба пракласці 840 метраў перапонкі. Спадзяваліся мы зрабіць гэта датэрмінова, але на працягу месяца працы нам удалося пракласці ўсяго 100 метраў яе. Колішні ледавік нас проста закідаў каменьмі-валунамі. Кожны метр кар'еру імі выбрукаваны. А самі разумееце, што калі стаяць машыны, тады няма заробкаў, а як слаба з грошыкамі — людзі крывяцца...

Што ж, маладому інжынеру М. Тарку, выпускніку Пазнанскай палітэхнікі з 1972 года, даводзіцца тут нялёгка, хоць ён і не любіць наракаць ды плакацца.

Не толькі ледавік кідае брыгадзе „Энергаполя-7“ каменні-валуны пад ногі. Вось хоць бы Беластоцкае прадпрыемства „Водроль“ за колькі месяцаў аніяк не можа ўправіцца з перабоямі ў падачы вады на станцыю нарыхтоўкі бентаніту, а гэта ж затрымоўвае пракладку кар'ера. Вельмі брыдка паступіла Беластоцкае меліярацыйнае прадпрыемства. Калі падпісвала ўмову, дык абяцала пабудаваць да прыбыцця брыгады „Энергаполя-7“ рабочы інтэрнат, сталовую, клуб, забяспечыць людзей належнымі сацыяльна-бытавымі ўмовамі. Але ўсё засталося ў царстве зманлівых абяцанак — аніякіх інтэрнатаў, сталовых ды клубаў няма і, відаць, не будзе аж да самага заканчэння пабудовы перапонкі. Энергаполеўцы ядуць астыўшыя абеды па чарзе ў цесным вагончыку, мыюцца халоднай вадой у полі, у вольны ад працы час не маюць дзе падзецца.

Калі я ўжо развітваўся з энергаполеўцамі, інжынер М. Тарка стаяў у дзвярах вагончыка і пільна сачыў за рытмам працы „Пэклена“. Раптам машына здрыганулася і сцішылася. У той жа момант па адкрытым і прыветлівым твары інжынера прабег нейкі цень. Ён моцна зацягнуўся папяросным дымам.

— Зноў камень! — з болем выдушыў ён з сябе. А потым, ужо глянуўшы ў мой бок, больш пагодна сказаў: — Нічога. Усё адолеем. Мы цвярдзейшыя ад камення. Перапонка будзе, як палажана!

Мікалай Гайдук
Фота аўтара

Сэрдэчныя тайны

Дарагое Сэрцайка! Нялёгкае было маё жыццё. Выйшла замуж маладая. Не па сваёй ахвоце, бацькі прымусілі, бо быў багаты, адзін у бацькоў. А ён разгуляўся, распіўся. Нарадзіўся ў нас сын, а ён не змяніўся. Я ўрэшце не вытрымала, пакінула яго і паехала з дзіцём у горад, на работу на фабрыку. Хутка атрымала кватэру, і сталі мы жыць удваіх з сынам. Сын быў паслухмяны, добра вучыўся, я глядзела на яго, як у люстра. Хацеў са мной ажаніцца хлопец з нашай фабрыкі. Але я і слухаць не хацела. У мяне сынок, яму будзе крыўдна, калі чужы чалавек прыдзе ў нашу хату. І рос і мужнеў мой сын. Я нават дзяўчыну яму ўжо ўгледзела. З малых год яе ведала, у нашым блоку жыве. І Віця, сынок мой, ёй спадабаўся. А ён і глядзець на яе не хацеў. У іншую закахаўся. Як я яго адмаўляла, прасіла, плакала. І ўрэшце дасягнула свайго. Пакінуў яе Віця. Хадзіў сумны, ніхто яго не цікавіла. Аднойчы прыйшоў дамоў і кажа: „Цешся, мама, мая каханая выйшла замуж“. І я сапраўды ўзрадавалася. Думала, урэшце і ён супакоіцца. А ён пачаў піць, позна прыходзіць, звязаўся з нейкімі хуліганамі. Пабілі яны чалавека, і пайшоў мой Віця з імі на два гады ў турму. Колькі я перажыла! І пасівела і пастарэла. Якасьці дачакалася яго з турмы. А тут новая бяда. Прыйшоў аднойчы ў хату, і я аж не пазнала яго. Такі шчаслівы, задаволены, даўно ўжо я яго такога не бачыла. Я хутчэй пытаю, якую радасць спаткаў. А ён адказаў: „Сваю каханую. Мама, яна мяне не перастала кахаць. Яна нешчаслівая са сваім мужам, не кахае яго. Хаця і мае дзіця, але яна пакіне мужа, возьме развод, і мы пажэнімся.“ Я чуць не ўпала, пачуўшы гэта. Нічога не адказала. Ужо не ведаю, што рабіць, што гаварыць... Сэрцайка, памажы мне.

Надзя з Беластока

Надзя! Хаця ўжо цяпер не ўмешвайся, дай сыну волю ў яго асабістых справах. Ты ж сама выйшла замуж з прымусу і не спазнала шчасця. Усю сваю любоў пераліла на сына, жыццё яму прысвяціла і, на жаль, моцна пакрыўдзіла, умяшаўшыся так староўча ў яго асабістыя справы. Хацела зламаць яго пачуцці, а пацярпеў і сын, і яго дзяўчына. І можа цяпер, калі ўдасца ім пажаніцца, яны змогуць вярнуць сваё шчасце.

Сэрцайка

Ці ведаеце, што...

...Цяпер у развітых капіталістычных краінах 18 мільёнаў людзей не маюць працы.

...У СССР беспрацоўе было канчаткова ліквідавана ў 1930 годзе.

БЕЛАРУСКАЯ МОДА

Сукенка з беларускага ільну (з калекцыі Беларускага дома мадэляў).

ВЕР-НЕ ВЕР

Сніцца, што памёр мой дзед (ён ужо некалькі гадоў не жыве), які жыў на вёсцы разам з бацькамі. І вось пахаванне. Сабраліся людзі, дзеда выносяць з хаты. Але не ў труне ляжыць дзед, але ў нейкай скрыні, невялікай. Вынеслі на панадворак, людзі накіроўваюцца да брамы і выходзяць на дарогу, якая вядзе да могільніка. А дзеда паставілі ў гэтай скрыні на сярэдзіне панадворка. І я таксама асталася на панадворку. Усе выйшлі, а я падыйшла да дзеда і бачу, у дзеда заварушыліся вочы. Я хутчэй іду да брамы і крычу, што дзед жыве. Але ніхто мяне не чуе. Я яшчэ галасней крычу. І тады людзі, між імі і мой бацька, агледзіліся, як бы накіраваліся вяртацца. Але на тварах іх відаць было незадавальненне. Ім здалося, што я не хачу, каб дзеда пахавалі. Я ў той час бягу да дзеда, гляджу, ён варушыцца, устае. Я яму памагаю ўстаць, падтрымоўваю яго. І мы ідзем у напрамку брамы, дзед хоча, каб усе бачылі, што ён жывы. Але ля брамы ён ужо не мае сілы стаяць, галава апусцілася, ногі падкасіліся. Дзед звяртаецца да мяне і кажа: „Мне слаба, трымай моцна!“ Я старалася ўтрымаць, але мне цяжка і кажу дзеду: „Нічога дзіўнага, што слаба, вы ж ад панядзелка да чацвярга нічога не елі. Пачнеце есці, дык і сіл прыбудзе“. Так і прачнулася.

У тую ж ноч сніўся мне і другі сон. Стаю я з зяцем на дарозе каля могільніка. Адвернуты мы тварамі да могільніка, глядзім на неба. На небе белыя хмары, пагодныя. Мы ўглядаемся на іх, і я кажу: „Гэтыя хмары высока і яны перасоўваюцца памалу. Але толькі таму нам так здаецца, бо яны вельмі высока, а ў сапраўднасці яны перасоўваюцца вельмі хутка, стукаюцца і адтуль бліскаюць маланкі і грыміць“. Але быў гэта пагодны дзень і грымотаў не было.

Твая сталая чытачка

Вашы сны абазначаюць, што будзе для вас нейкая небяспека, клопаты, якіх, аднак, пазбудзецеся. Нягледзячы на ўсё, чакае вас здароўе.

Астрон

ПРА ПАРАСЯ ПА-БЕЛАРУСКУ

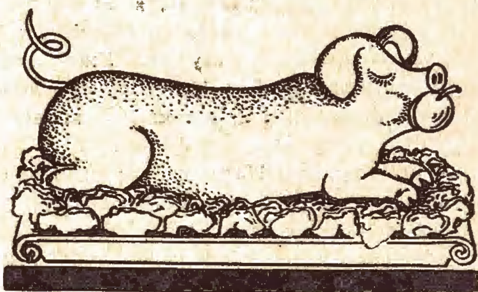
У сваёй кніжцы „Вялікі свет (з успамінаў сноба-катаржніка)“* вядомы польскі публіцыст Веслаў Гурніцкі, які ў шасцідзесятыя гады быў карэспандэнтам ПАП пры Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, піша так:

„...з гэтых пяці год на прыёмах правёў я нэтта месяцаў шэсць... Некаторыя мае калегі сцвярджаюць зусім сур'ёзна, што хадзіць на прыёмы — справа значна важнейшая чым хадзіць на пасяджэнні...

...Шкада, што сацыялогія прыёмаў дагэтуль ляжыць у нас аблогам. Трэба аднак падкрэсліць, што тры краіны атрымалі ў мяне асабліва высокую гастранамічна-палітычную ацэнку: Японія, Маўрэтанія і Беларуская Савецкая Сацыялістычная Рэспубліка.

...Шкада, што беларускія таварышы не вераць у аллаха, бо я б і за іх памаліўся. Страва, якую падаюць яны на сваім штогадовым прыёме, нязменна штурхае ў містыцызм. І, здавалася б, гутарка тут аб рэчы не такой ужо эксклюзіўнай, хаця ў Польшчы ўжо сёння амаль нязнанай: гутарка тут аб смажаным парасяці. Аднак сухасць гэтай дэфініцыі абсалютна не адлюстроўвае таго, што дзеецца на стале.

Перш за ўсё звяртаюць увагу дадаткі Найперш гэта вядомая нам зуброўка, паколькі славутая траўка расце ўсё ж па абодвух баках граніцы, нягледзячы на нашу бессаромную рэкламу. Падкрэсліваю тут з націскам, што зуброўка ўваходзіць у склад стравы, не абдорана яна бытам аўтанамічным. Гэта значыць, не трэба яе заказваць у адпаведнай колькасці. Далей — салата з вострай, сырой рэдзькі, моцна прысыпанай перцам і падпраўленая кружкамі араматнай цыбулі.

Нарэшце — рыжыкі. І што ж тут я магу сказаць? Гэта рыжыкі, марынаваныя амаль так сама, як у нас, толькі больш тут прыпраў, у якіх здагадваюся залатазялёнага ўкропу, пахучай папрыкі, можа нават зерня ядлоўца; ужо толькі гэта прымушала б думаць аб іх. А вялікі ж беларускі люд умеў яшчэ і ў гэтай галіне зрабіць гістарычныя крокі. Замарынаваныя рыжыкі неўзабаве перад рашаючай паднёбнай пробай кладуць у алей, зусім як селядзец, і падаюць на стол у кампаніі дробна пасечанай цыбулькі і вялікай колькасці зялёнай пятрушкі. Астатняе — гэта маўчанне ды праца сківаў і ноздраў.

Толькі тады, калі вока агляне ўсе дадаткі, можа затрымацца на парасяці. Напханае пульхнымі грудамі грэцкай кашы, сярод якой мігне там і сям апетычны яблык ці пахнучы лесам сушаны баравік, боска румянае, са скуркай крухкай і пахучай, з перлячай навокал імгелкай добра замарожанай зуброўкі — магло б гэта парасё сапраўды быць сімвалам праменістага заўтра. Не кажу, каб зараз жа вышываць яго на сцягах ці змяшчаць у гербах, але добра было б мець яго пастаянна ў памяці, хаця б нават як візію.

...А можа менавіта ў гастраноміі трэба найбольш ярасна ахоўваць засцянковыя традыцыі? (А калі б гэта залежала ад мяне, я ўвёў бы ва ўсіх школах абавязковыя лекцыі па падрыхтоўцы парасяці па-беларуску.)“

(ач)

---

*) Wiesław Górnicki „Wielki świat (ze wspomnień snoba-katorżnika)", 1976, Czytelnik, Warszawa.

— Што ж вы прапануеце?

Фон Хасель думаў. Ён спытаў, ці ёсць на „Мемелі“ выратавальныя шлюпкі.

— Зразумела! — рэзка сказаў адмірал. Яго раззлавала гэта бязглуздае пытанне.

Палкоўнік кінуў.

— Калі ласка, загадайце Паўліку забраць на борт пабольш пацярпеўшых і ісці на захад як мага хутчэй. Калі ён выйдзе з зоны тарпедавання, няхай чакае на паверхні. Астатняе я бяру на сябе. А цяпер, гер адмірал, мне патрэбна машына.

— Куды вы едзеце?

— На аэрадром.

На гэты раз тоўсты камендант жвава, як мяч, падскочыў, як толькі палкоўнік з'явіўся на парозе. Ён выцягнуў рукі па швах.

— Мне патрэбен самалёт, гер маёр.

Камендант брава ўскінуў заплываючы падбародак. — Ваш „шторх“ гатовы да вылету, гер оберст. Я загадаў яго заправіць.

Палкоўнік махнуў рукой:

— Не, мне патрэбен добры штурмавік, і неадкладна.

Маёр далажыў, што, на жаль, усе яго машыны толькі што вярнуліся з задання. Іх неабходна агледзець і заправіць.

Фон Хасель закусіў губу. Ён павінен стартаваць неадкладна, гэта апошняя магчымасць выканаць заданне. Ён рэзка загадаў маёру як мага хутчэй падрыхтаваць баявую машыну.

— І не забудзьце, чорт вазьмі, бомбы і боепрыпас!

— Слухаю, гер оберст! — Маёр ужо схапіўся за тэлефон.

7

Многа караблёў пусціў на дно капітан-лейтэнант Паулік. На яго баявым рахунку былі і танкеры, і транспартнікі, і баявыя караблі, і нават адзін крэйсер, чым ён асабліва ганарыўся. Але толькі цяпер ён убачыў катастрофу зблізку.

Гэта было страшна. Пярэдняя частка карабля пайшла пад ваду, і некалькі чалавек, якія паспелі прыгнуць з борта, тут жа былі ўцягнуты ў бурлівую варонку. Затое кармавая частка трымалася на вадзе, як цэлае судна. На палубе бушаваў агонь. Там мітусіліся людзі — многія ў палаючай вопратцы — кідаліся за борт.

Капітан-лейтэнант учапіўся ў поручні мосціка. Яго падбародак тросся, як у старога, ён ледзь мог аддаваць загады. Да падводнай лодкі прычаліла поўная людзей шлюпка. На носе стаяў афіцэр. Ён крычаў:

— Ты што, не бачыў Чырвонага Крыжа, ідыёт пракляты? Страляць па сваіх — гэта табе дорага абыдзецца!

Паулік не адказаў. Што ён мог сказаць? Яму было зразумела, што яго, калі нават не расстраляюць, то напэўна ўжо з ганьбай пазбавяць афіцэрскіх пагонаў. Такія памылкі не даруюцца. Але гэта яшчэ паўбяды. Паулік бачыў перад сабой тоўстыя кіпы паведамленняў з чорнай паласкай. На левым верхнім канцы кожнага аддрукаваны Жалезны Крыж, а ніжэй коратка паведамляецца, што такі, маўляў, загінуў смерцю героя за фюрэра, народ і айчыну. „Фюрэр“, „народ“, „айчына“, „геройская смерць“...

Гэта ён, капітан-лейтэнант Паулік, адправіў іх усіх у пекла сваімі дзвюма тарпедамі.

Матросы вылоўлівалі тых, хто падплываў да лодкі. Сярод выратаваных было не так многа параненых, а на борце ж „Мемеля“ іх ляжала тысяча дзвесце...

Успомніўшы, што кожную мінуту на гарызонце можа паказацца сапраўдны праціўнік, Паулік загадаў прывесці ў гатоўнасць гарматы і кулямёты. Праўда, больш распараджаўся обер-лейтэнант Ноермеер. У душы ён нават радаваўся памылцы начальніка. Калі Пауліка скінуць — а гэта зусім зразумела, — камандаваць лодкай будзе ён, Ноермеер. Капітан-лейтэнант Ноермеер! Нядрэнна гучыць!

На мосціку паказаўся Ханс Шроткамп. Ён далажыў, што на лодцы не засталося свабоднага месца:

ТРЫБУНА чытачоў

Жыць з людзьмі

У міліцыю сержант штабовы Міхал Цырук уступіў у 1963 годзе. Да гэтага часу таксама быў знаёмы з міліцыйнай працай. З рознымі яе формамі сустрэўся ён яшчэ ў час ваеннай службы. Калі вярнуўся з войска, надзеў мундзір міліцыянера.

Працаваў у многіх, галоўным чынам прыгранічных мясцовасцях, дзе надта прыдаўся яго вопыт з войска. Працуючы ў Гайнаўцы, наладзіў сувязі з людзьмі, якія ў сваю чаргу пазнаёміліся з энергічным, маладым і вопытным міліцыянерам. Неўзабаве ён стаў дзельніцовым камісарыята МО ў Гайнаўцы Аб сваёй працы гаворыць сам М. Цырук: „Найважнейшае заданне я паставіў сабе — пазнаёміцца з асяроддзем, у якім трэба працаваць. Пазнаць найменшыя дэталі жыцця людзей, быць прысутным усюды, падружыцца з людзьмі. А гэта дзеля таго, каб супрацоўніцтва маё з людзьмі было эфектыўным“.

Людзі прынялі даверліва свайго міліцыянера, запрасілі яго да дзейнасці ў розных камісіях.

М. Цырук вельмі часта да позніх гадзін размаўляе з людзьмі, высвятляе, павучае. Ніхто не адыдзе ад яго без парады. Хоць малады, мае вялікі вопыт у працы. Ён член камісіі публічнага парадку, самаабароны і супрацоўніцтва з моладдзю. Актыўна дзейнічае ў пасёлкавым камітэце, у дабраахвотным саюзе пажарнай стражы, у ОРМО. З'яўляецца сакратаром падставовай партыйнай арганізацыі ў КМО ў Гайнаўцы. Паважаны працаўнік і дзеяч.

Ольга Максімовіч

Пушчанскі пісьманосец

Нялётка быць пісьманосцам у Кнышынскай пушчы. Але ёсць і тут выдатныя людзі. Вось Аляксандр Врублеўскі з пошты ў Сакалдзе, гміна Супрасль. Працу на пошце распачаў ён ад 1 верасня 1954 года, калі была адкрыта пошта ў Сакалдзе. У яго — разлеглы раён дзейнасці — 30 кіламетраў крутых лясных сцежак. Ужо 23 гады штодзённа, у розную пагоду праходзіць ён па гэтых дарогах. Разносіць газеты, пісьмы. Добры працаўнік. Мае ўзнагароды і падзяку ад улад.

А што сам кажа пра сваю працу? — „У тым густым і глухім лесе я адчуваю сябе вельмі патрэбным людзям. Як жа часта, ідучы ў дождж, у снег, у гарачыню летам, ведаю, што чакае мяне сардэчная, людская душа, якая будзе ўдзячна мне за ліст, за тэлеграму, ці за грошы, якія ёй прыношу. Чакалі мяне людзі тады, калі я пехатой, фурманкай або веласіпедам прыязджаў да іх і чакаюць цяпер, калі ўжо больш па-сучаснаму прыязджаю матаролерам“.

(гай)

— Яны ляжаць нават на тарпедах, — гер капітан-лейтэнант, у машынным адсеку немагчыма прайсці.

— Добра, Шроткамп.

Абыякавым голасам Паулік аддаў загад павярнуць лодку на захад. Трэба было выконваць загад адмірала — адплываць далей ад месца катастрофы. У гэты момант палаючы каркас парахода павольна перакуліўся і ў воблаках пары знік пад вадой. Паулік адвёў позірк. Загулі дызелі, заглушаючы апошнія крыкі патанаючых.

Адышоўшы на ўказаную пазіцыю, камандзір загадаў застапарыць ход і сабраць каманду.

У сумным маўчанні, з гнеўнай пагардай глядзелі матросы на свайго камандзіра. Паулік задыхаўся. Ён не змог знайсці слоў, толькі нервова ўздрыгвала шчака яго вузкага твара. Нарэшце, ён выціснуў хрыпла:

— Вы ўсё ўжо ведаеце...

Сагнуўшыся і апусціўшы галаву, ён моўчкі павярнуўся і пайшоў на мосцік.

— Бедны пабіты сабака! — сказаў Ханс Шторкамп. Обер-лейтэнант, які ішоў за камандзірам, крута павярнуўся:

— Заткніце пашчу, Шроткамп!

Кудзель Блок праводзіў пастарскага сынка ненавідзячым позіркам.

(Працяг будзе)

МІЛЕЙЧЫЦКІЯ ПАРТЫЙЦЫ

Пачалася справаздачна-выбарная кампанія ў радах ПАРП. У мілейчыцкім раёне праходзіла яна рэгулярна, згодна з праграмай, накрэсленай гмінным камітэтам. Амаль у кожнай арганізацыі ў час дыскусіі звярталася ўвага на дарожныя справы, як напрыклад, пабудова дарогі да Харашчэва і Валак, асфальтаванне дарогі Кляшчэлі-Сямяцічы. Многа крытычных заўваг было ў адрас мясцовага СКР і адміністрацыі гміннай управы.

У многіх выпадках сакратарамі заставаліся даўнейшыя асобы. Як мне сказаў І сакратар ГК тав. Віталіс Луба, да сакратароў-ветэранаў у мілейчыцкай гміннай арганізацыі трэба залічыць Антона Кочука — шматгадовага дзеяча, пенсіянера з Галубоўшчыны, былога члена Саюза польскіх патрыётаў і ППР, а таксама Мікалая Турыка з Навасёлак. Ужо некалькі разоў выбіраюцца яны сакратарамі сваіх арганізацый і карыстаюцца вялікай пашанай і даверам у людзей. **(ус)**

ДАСЯГНЕННІ ШКОЛЫ

Вось некаторыя дасягненні групы сельскагаспадарчых школ у Бельску за 1977 год.

1) Прэзідыум Ваяводскага камітэта фронту адзінства народу ў Беластоку за выдатны ўклад у грамадскае, гаспадарчае і культурнае развіццё Беластоцкага ваяводства ўпісаў школу ў „Кніжку заслужаных для Беласточчыны“.

2) Галоўная кватэра ЗГП у Варшаве ўручыла другой дружыне ГСПС імя К. Сварчэўскага акт аб прысваенні звання „Сцяганоснай дружыны ў 1977 годзе“.

3) ВСС „Сполэм“ у Беластоку ўручыў дыплом і 3000-злотавую ўзнагароду вучнёўскаму кааператыву „Дружба“ за добрыя вынікі ў конкурсе „Кожны член кааператыва — добрым вучнем“.

4) Каманда харугві ЗГП у Беластоку ўручыла дыплом і 10.000-злотавую ўзнагароду, прызначаную на пакупку турыстычных прылад — за вынікі ў трэцім ваяводскім конкурсе „Моладзь сваёй школе і асяроддзю“.

Мікалай Няплоха

НОВЫ ЦЭНТР ЗДАРОЎЯ Ў ШУДЗЯЛАВЕ

Закончылася будова новага цэнтра здароўя ў Шудзялаве. Гэта прыгожы сучасны будынак, дзе ёсць усе добра абсталяваныя спецыялістычныя лекарскія кабінеты. Таксама аптэка і тры кватэры для лекараў. Такога цэнтра здароўя няма на тэрыторыі ўсяго былога Сакольскага і Дамброўскага паветаў.

Прыехаў ужо ў Шудзялава новы зубны лекар, а ў бліжэйшы час прыедзе яшчэ адзін спецыяліст. Гэты цэнтр пабудаваны па ініцыятыве доктара Ежы Ціхонскага, які даўно бачыў вялікую патрэбу такога аб'екта ў гміне. Доктар Ціхонскі сам ездзіў па вёсках і збіраў на будову цэнтра, заахвочваў людзей да грамадскай працы пры пабудове. За гэты ўчынак прасілі мяне людзі і радныя, каб праз „Ніву“ шчыра падзякаваць доктару Ціхонскаму.

Віт

СОЛТЫС

У вёсцы Старая Грыбоўшчына, гміна Крынкі, ужо больш як 20 год солтысам з'яўляецца Міхась Русель. Ён свой солтысаўскі абавязак выконвае вельмі добрасумленна. Ніхто на яго працу не наракае: ані гміна Крынкі, ані людзі вёскі Грыбоўшчына.

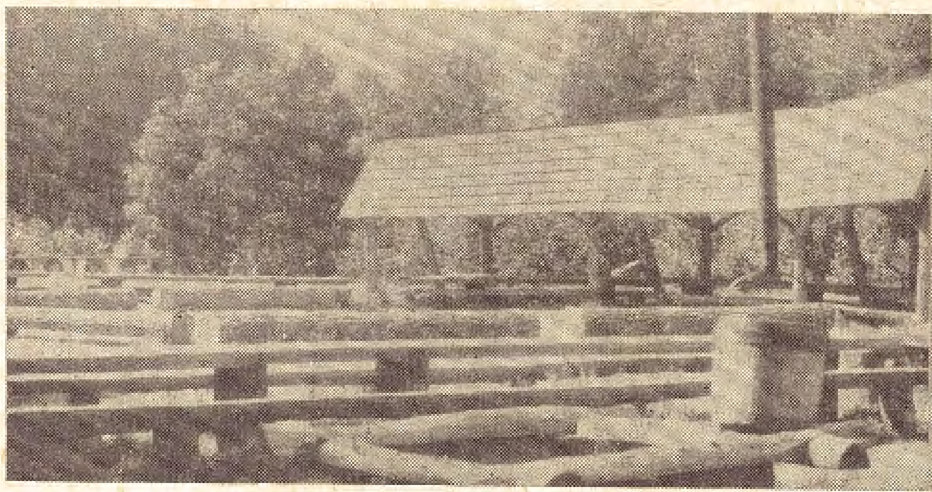
Міхась Русель — стары партыйны дзеяч. У гадах 1952-55 быў сакратаром гміннага камітэта партыі ў Шудзялаве. Цяпер на пенсіі, за перададзеную дзяржаве зямлю. Але ад грамадскай працы не адстае. З'яўляецца сакратаром падставовай партыйнай арганізацыі ў Грыбоўшчыне, а таксама грамадскім апекуном грамадскай паяднаўчай камісіі.

Віт

У МІХАЛОЎСКІМ ЛІЦЭІ

Цэлы тыдзень вучні міхалоўскага ліцэя памагалі збіраць бульбу ПГР-ам у Геранімове і Валілах. Каля 20 вучняў працавала ў цагельні. Некаторыя выязджалі дахаты памагаць капаць бульбу бацькам. Маладыя рукі да працы ўсюды патрэбныя.

Кара-кум

Для турыстаў

Лясныя працаўнікі Белавежскай пушчы дбаюць пра турыстаў і экскурсантаў. У маляўнічых кутках пушчы яны падрыхтавалі месцы, дзе прыезжы можа паставіць палатку, распаліць агонь, падрыхтаваць ежу. З такіх месц найбольш вядомым з'яўляецца стаянка Звярынец. Тут усе выгады — вада, сталовая, санітарнае абсталяванне. У апошнія гады славу здабылі таксама кемпінг на Грудках і стаянка каля Пагарэльцаў.

У апошнія гады павялічыўся лік месц у пушчы, дзе белавежскае бюро абслугоўвання турысцкага руху ПТТК арганізуе кастры. Апрача Старой Белавежы, такія пункты ўзніклі над ракой Лутоўняй („Філіпаўка“), ва ўрочышчы Гайдуцкае („Гайдукі“) і ў лесе непадалёк ад крыжоў. Усе яны маюць арыгінальнае прыбранне. На „Філіпаўцы“ ёсць нават невялікая эстрада. Нічога дзіўнага, што ляснічы па справах турызму Яцэк Высмулэк, па ініцыятыве якога ўзнікла большасць гэтых пунктаў, збірае заслужаныя словы прызнання.

Тэкст і фота **П. Байко**

На здымку фрагмент „Філіпаўкі“.

Як прадаць цялятка?

Гэту праблему выявіў мне солтыс вёскі Апака Янка Саўчук. Датычыць яна скупкі цялят ГС-аўскім пунктам скупкі ў Чаромсе і Кляшчэлях.

Дагэтуль быў вызначаны адзін дзень у месяц, калі куплялі жывёлу. А які гэта дзень, ніхто не ведаў. І цёгайся, чалавеча, з сваім дабыткам то ў Чаромху, то назад. Калі трапіш, дык тваё шчасце. Ды мала бывае шчаслівцаў. І так думаю, што хопіць забаўляцца ў „тота-лотак“, а канкрэтна вырашыць праблему і падаць да ведама ўсіх зацікаўленых, у якія дні ГС будзе купляць цялят!

(ус)

А. Закройшчык. Вашу заметку адносна беларускай радыёперадачы накіравалі мы для высвятлення кіраўніцтву беластоцкага радыё.

Ул. Лаўрэшук. Верш „Была вайна гітлераўска“ надрукуем у „Парнасіку“.

Чытач з Сямяціч пытае, хто можа прадаць гадавікі „Нівы“. Інфармуем, што можна іх купіць у ГП БГКТ у Беластоку, вул. Варшаўская 11.

Дубінка. Верш „Сэрцу сэрца“ надрукуем.

Хапае на кароўку, хай хопіць і на вяроўку

Наш СКР у Шудзялаве гаспадарыць на 2300 гектарах дзяржаўнага фонду зямлі. Сее многа збожжа і збірае добрыя ўраджаі. І тут адна балючая ўвага. Калі вязуць трактарамі абмалочанае збожжа, дык на адкрытых прычэпах. А бывае, што часта дождж як не ліне ў тое збожжа, аж на спод вада працякае. Сёлета, напрыклад, бачу: вязуць два трактары збожжа па дзве прычэпы, а дождж лье ў гэтае збожжа, як з цэбра.

Гэта вялікая нядбайнасць кіраўніцтва СКР у Шудзялаве. Калі няма дзе купіць пландэку, дык можна накрыць збожжа фальгой. Калі хапіла на кароўку, хай хопіць і на вяроўку. Даволі ўжо марнаваць нашае супольнае дабро! Каб уласнае збожжа вёз кіраўнік СКР, дык напэўна знайшоў бы спосаб накрыць яго. Так трэба рабіць і з дзяржаўным збожжам.

Віт

Фільмовая імпрэсія з Белавежскай пушчы

У Белавежы знаходзіўся вядомы польскі кіназдымшчык Андрэй Кастэнка, які выконваў тут здымкі да кароткаметражнага фільма аб Белавежскай пушчы восенню. Фільм гэты, а хутчэй фільмовая імпрэсія, рэалізуецца па заказу Цэнтралі турыстычнай інфармацыі ў Варшаве. А. Кастэнка будзе яшчэ рэалізаваць у Белавежы здымкі да дакументальнага фільма паводле ўласнага сцэнарыя пад загалоўкам „Вяртанне“. Галоўнай тэмай „Вяртання“ з'яўляюцца праблемы, якія нясе цывілізацыя прыродзе.

І льецца па сценах зала

У Бельску на рагу вуліц 1 Мая і Касцюшкі каля кіно „Зніч“ стаіць вялікі драўляны дом, даўнейшы „дом рабіна“. У сярэдзіне ён добра абсталяваны і поўнасцю выкарыстоўваецца рознымі ўстановамі. Доўгі час у гэтым будынку змяшчалася спулдзельня інвалідаў, ЗБоВіД, ЗНП. Цяпер тут працуе Ліга жанчын і прадпрыемства прафесіянальнага навучання. І вось адна бяда з будынкам. Па сценах яго з сапсаваных рур цячэ вада і нішчыць сцены. Сцены ўжо гніюць. Таксама падрубы дома. А ніхто з гаспадароў будынка і гарадскіх улад гэтым не займаецца і не пераймаецца. Ці доўга яшчэ так будзе?

М. Матвеюк

Новы інтэрнат

Неўзабаве школа механізацыі сельскай гаспадаркі ў Міхалове атрымае новы вялікі інтэрнат. У новым інтэрнаце будуць трох-чатырохасабовыя пакоі. Многія вучні, якія цяпер даязджаюць у школу, будуць жыць у інтэрнаце.

Пры пабудове новага інтэрната працавалі таксама вучні школы.

Кара-кум

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацыі „ПІЎНЫЯ П'ЯНІЦЫ“, „Ніва“ № 41/1128 ад 9 кастрычніка 1977 года.

Адказвае: „SPOŁEM” WOJEWÓDZKA SPÓŁDZIELNIA SPOŻYWCÓW W BIAŁYMSTOKU ODDZIAŁ W BIELSKU PODLASKIM.

W odpowiedzi na notatkę prasową z dnia 9 października 1977 roku z 41/1128 numeru tygodnika „Niwa” dotyczącą sprzedaży piwa w sklepie nr 16 przy ul. Świerczewskiego — Dyrekcja „Społem” WSS Oddział w Bielku Podlaskim uprzejmie informuje, iż sklep ten został zlikwidowany z dniem 30 września 1977 roku.

Zastępca Dyrektora d/s handlu
Konstanty Onopiuk

„Niwa” — Tygodnik RSW „Prasa—Książka—Ruch”. Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu”, urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

Імпартгумар

ЗМЯЯ

Сусед спрабаваў было прашмыгнуць непрыкметна, але не паспеў — мы сутыкнуліся на лесвіцы нос у нос. Глядзеў ён чамусьці ўніз, партфель хаваў за плячамі. Мы абмяняліся некалькімі слоўцамі, але я паспеў пачуць, што дзесь побач нешта шамаціць і неяк дзіўна шыпіць.

І раптам са шчыліны яго партфеля высунулася маленькая... зялёная галоўка. Мяне аж скалыхнула — змяя!

— Ты што, жывы куточак дома вырашыў завесці? — пацікавіўся я, са страхам пазіраючы на небяспечнае стварэнне.

— Ды не, гэта яна, — прамармытаў сусед.

— Хто яна?

— Ды мая жонка!

— Записалася ў таварыства аховы прыроды?

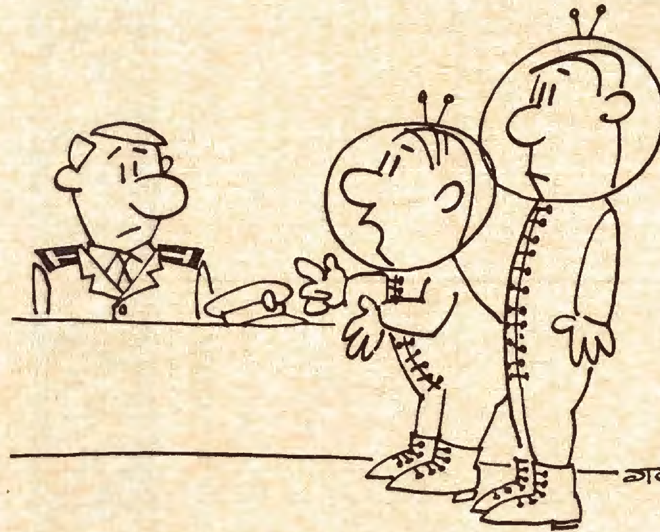
— Наадварот. Мяне ледзь не з'ела. Знаёмыя мяне дакарае. — Дзівіся, маўляў, Сямён Мікітавіч пры мясе ўладкаваўся, дык аж душыцца вэнджанымі кумпякамі. Траіх ваўкадаваў гадуюць. А Крамарэнка з кандытаркай? Салодкае жыццё: на першае — пячэнне ўмінаюць, на другое — халву з ізюмам, на трэцяе — крэм-бруле. ды яшчэ зефірам заядаюць. Або Віктар Міронавіч з камісійнага? Не кватэра — музей, з гасцей па рублю за агляд бяруць. Спрытныя мужчыны. А што з цябе? З мяне, значыць... Ніякай карысці! Адна назва...“

— І ўсё ж я не разумею: пры чым тут змяя?

— Як пры чым? — ажывіўся, адчуўшы спагаду, сусед. — Што мне ў заапарку, дзе я працую, прыхапіць? Слана? Хоць і нішто сабе кватэра, а трымаць недзе. Не на балконе ж. Ды і праз праходную не пранясеш — хобат не схаваеш. Бегемот таксама на балансе. Тыгра ці там розная пантэра — яны ж драпежнікі зубатыя, жруць, як звяры, не напасешся. Проста бяда! Вось вымагала, скажу, дык на табе, радуйся. Падзіўлюся, хто з іх каго?!..

Сусед з'ездліва ўсміхнуўся, запіхнуў змяіную галаву назад у партфель і пачаў падымацца на свой паверх.

Савелій Цыпін
Украіна

— Укралі! Такую жоўценькую, двухступеньчатую...

...Узважыўшы ўсё „за“, ён выказаўся „супраць“.

НІЎКА

Такое ў гісторыі здараецца не часта.

ВАКАЛЬНЫЯ АНСАМБЛІ

Напладзілася ансамбляў
Столькі ў нашым гарадку —
Валасы дыбком ад назваў:
„Аба-хе“, „Тру-ту“, „Ку-ку“,
„Сэрца полымем шугае“,
„Не магу цябе забыць“,
„Я люблю“ і гэтак далей —
Нельга ўсіх пералічыць.
На адно іх выступленне
Я патрапіў — гэта ж жах!
Цэлы год прымаў лячэнне
Перапонак у вушах.
Там лупілі так у бубны —
Не страчаў за ўвесь свой век:
Нат вароны з вуліц шумных
Паўцякалі за Казбек.
Ані слуху, ані меры
Пачуцця у спевакоў:
Цоца мяўкае пантэрай,
Іпаліт раве быком.
Апусцеў партэр... З галёрак
Люд сыходзіць... А яны
Не спяшаюцца: бадзёрац
Іх стылягі-крыкуны.
„Біс! Яшчэ!“ — ажно сасмаглі,
Так крычаць валасачы...
Трэба ўсё ж нам і ансамблі
Ад стыляжніцтва лячыць.

К. Гігіашвілі,
Грузія

МІКОЛКА

— Мама, я не хачу быць помнікам.

— Чаму?

— Таму што трэба ўвесь час стаяць...

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

У кухні сваёй кватэры Браун застаў ноччу злодзея.

— У мяне да вас вялікая просьба, — ветліва сказаў ён злодзею, — пойдзем са мною, і я прадстаўлю вас сваёй жонцы. Разумееце, кожную ноч на працягу дзесяці год ёй мроіцца, што на кухню залезлі зладзеі. Ёй будзе прыемна, што яна мела рацыю ў нашай спрэчцы, калі я ёй гаварыў: „Спі, дарагая, ніхто да нас не залезе“.

*

Пракладаючы кабель на футбольным полі, рабочыя знайшлі ў зямлі дзве ўстаўныя сківіцы і судзейскі свісток.

— Асцярожна капайце, хлопцы, — сказаў брыгадзір, — магчыма, мы адкапаем цэлы шкілет суддзі.

— Ну, гэта наўрад. Рэшта яго частак хутчэй за ўсё выратавалася ўцёкамі.

*

Служачы — дырэктару:

— Я працую ў вас ужо шэсць год і яшчэ ні разу не прасіў аб павышэнні зарплаты.

— Вы няправільна фармулюеце праблему, мсье Дзюпон, — адказаў дырэктар. — Вы сапраўды прапрацавалі ў нашай фірме шэсць год, але менавіта таму, што ніколі не прасілі аб павышэнні зарплаты.

ГАЛОЎНАЕ

Гэта гісторыя адбылася даўно. Задрыпанцы рашылі вылучыць на пасаду валаснога пісара чалавека са свайго асяроддзя... А дзе ж адукаванага ўзяць? Быў адзін, які паўзімы пахадзіў у царкоўнапрыхадскую школу. Звярнуліся да яго.

— Дык я ж і чытаць не навучыўся, — адмаўляецца хлопец.

— Гэта нічога, што чытаць не ўмееш, — кажуць задрыпанцы, — галоўнае, каб пісаць мог — ты ж пісарам будзеш...

— Шайбу! Шайбу!

— *Каб падрыхтаваць яечню, вазьмі тры яйкі, палажы на патэльню масла...*

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Ніны Аксюцік з Бельска і Галены Яканюк з Барысайкі змяшчаем песню

ПОГОВОРИ СО МНОЮ, МАМА...

Из репертуара ансамбля „Песняры“
Слова Виктора Гина
Музыка Владимира Мигули

Давно ли песни ты мне пела,
Над колыбелью наклонясь.
Но время птицей пролетело.
И в детство нить оборвалась.

Припев:
Поговори со мною, мама!
О чем-нибудь поговори.
До звездной полночи до самой.
Мне снова детство подари.

Доволен я своей судьбою,
Того, что пройдено, не жаль.
Но так мне хочется порою
Вернуть безоблачную даль.

Припев.

Минуты сказочные эти
Навек оставлю в сердце я.
Дороже всех наград на свете
Мне песня тихая твоя.

Припев.

ЯКУЦКІЯ ПРЫМАЎКІ

Птушаня арла будзе арлом, птушаня вароны — варонаю.

*

Крумкач не дзяўбе ўласных вачэй.

*

Сыты сабака да бегу не здатны.

*

Скуры з аднаго вала не сцягваюць два разы.

*

Сто мудрых не знойдзе таго, што згубіў адзін дурны.

КУРЁЗЫ

У СВЕЦЕ СУР'ЁЗНЫХ ДЗІВАКОЎ

Іван Бардзін (1883-1960). Выдатны металург, віцэ-прэзідэнт Акадэміі навук СССР, калекцыянер паштовых марак.

Фёдар Гладкоў (1883-1958). Адзін з пачынальнікаў савецкай літаратуры і... збіральнік алоўкаў.

Максім Горкі (1868-1936). Захапляўся збіраннем кніг, марак, фарфору, твораў народнага прыкладнога мастацтва. У 1927 годзе ўступіў у філатэлістычны інтэрнацыянал.

Васілій Качалаў (1875-1948) Народны артыст СССР, прэм'ер Маскоўскага Мастацкага тэатра, быў заўзятым філуменістам; у 1940 годзе арганізаваў першую ў СССР выстаўку запалачных этыкетак.

Эрнст Крэнкель (нарадзіўся у 1903 г. у Беластоку). Адзін з першых савецкіх палярнікаў. Герой Савецкага Саюза, доктар геаграфічных навук. Калекцыянер паштовых марак. Узначальвае Усесаюзнае таварыства філатэлістаў.

Ілья Ліфшыц (нарадзіўся ў 1917 г.). Фізік, член-карэспандэнт Акадэміі навук СССР, лаўрэат Ленінскай прэміі. Сабраў 200 тысяч дасканала сістэматызаваных марак, якія занялі 120 альбомаў. У яго еўрапейскай калекцыі не хапае толькі трох марак.

Іван Паўлаў (1849-1936). „Маркі дзейнічаюць на маё здароўе лепей, чым ваш бром...“ Так сказаў свайму лекару вядомы ўсяму свету рускі фізіёлаг. Калекцыянаванне Паўлаў лічыў школай волі, адной з форм „актыўнага адпачынку“, а гадзіны, праведзеныя за калекцыяй, — найлепшымі гадзінамі вольнага часу, поўнымі ведаў і нават адкрыццяў.

Кола гісторыі часам паварочваецца назад, ды толькі дзеля таго, каб набраць большую хуткасць.